

LAUREA

PS-tili vs. suorat sijoitukset arvopaperimarkkinoille

Fast, Joni

2010 Leppävaara

Laurea-ammattikorkeakoulu
Laurea Leppävaara

PS-tili vs. suorat sijoitukset arvopaperimarkkinoille

Joni Fast
Liiketalouden koulutusohjelma
Opinnäytetyö
Marraskuu, 2010

Joni Fast

Ps-tili vs. suorat sijoitukset arvopaperimarkkinoille

Vuosi	2010	Sivumäärä	47
-------	------	-----------	----

Vuoden 2010 alussa tuli voimaan uusi laki sidotusta pitkäaikaissäästämisestä 22.12.2009/1183. Tämä mahdollisti uudenlaisen verotuetun eläkesäästämisen muodon, PS-tilin, joka on aikaisempia verotuettuja eläkesäästämisen muotoja monipuolisempi. PS-tilin kautta on mahdollista sijoittaa eläkesäästämiseen tarkoitettuihin varojen osakkeisiin, rahastoihin, etf:iin eli indeksiosuusrahastoihin, indeksilainoihin sekä joukkovelkakirjoihin.

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, kumpi on kannattavampi vaihtoehto eläkesäästäjälle, PS-tili vai suorat sijoitukset arvopaperimarkkinoille. Yksiselitteistä vastausta tähän kysymykseen ei ole, vaan tarkoituksena on tutkia asiaa kahdesta eri lähtötilanteesta. Ensimmäisessä tilanteessa eläkesäästäjä aloittaa säästämisen 30-vuotiaana säästäten 100 euroa kuukaudessa eläkeikään asti. Toisessa tilanteessa eläkesäästäjä aloittaa 40-vuotiaana, jolloin kuukaudessa säästettävä summa on 150 euroa. PS-tilin suurin etu verrattuna suoriin sijoituksiin on siitä saatava veroetu, kun PS-tilistä ei peritä veroja säästämisaikana. PS-tilin ollessa sidottu eläkesäästämisen muoto, on varat sidottu PS-tiliin eläkeikään asti muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta. Suorissa sijoituksissa puolestaan peritään verot sekä osingoista että myyntivoitoista vuosittain, jolloin korkoa korolle -ilmiöllä ei saada läheskään yhtä suurta tuottoa kun PS-tilin kautta sijoitettaessa. Tässä suurin etu on se, että varat ovat likvidejä ja tarpeen vaatiessa varat voidaan ottaa koska tahansa käyttöön.

Tutkimusvertailussa selvisi, että PS-tilin tuoma veroetu on kiistaton verrattuna suoriin sijoituksiin, vaikka vertailussa oletettiin, että ostetut arvopaperit pidetään oston jälkeen säästöajan loppuun asti, eikä myyntiä välissä tapahdu. Sijoittajan oma profiili vaikuttaa paljon eläkesäästämisen muodon valintaan. Tutkimuksessa on verrattu ainoastaan PS-tilin ja suorien sijoitusten välisiä eroja, eikä muita eläkesäästämisen muotoja ole otettu huomioon. Jokaiselle eläkesäästäjälle ei voi löytää yhteistä muottia, koska jokainen ihminen toimii yksilönä omien vaatimustensa mukaisesti. Tämän vuoksi tässä tutkimuksessa ei ole yksiselitteistä vastausta.

Joni Fast

PS-account vs. direct investments in capital markets

Year	2010	Pages	47
------	------	-------	----

In the beginning of 2010 the law of combined long-term saving 22.12.2009/1183 became valid. This allowed a new tax supported form of pension saving which is called a long-term savings account, which is more diverse than other forms of pension saving. Using a long-term savings account a pension depositor can invest in shares, funds, exchange-traded funds, index loans and bonds.

The purpose of this thesis is to investigate which is more profitable for a pension depositor, a long-term savings account or direct investments in capital markets. There is no unambiguous answer to this question. The object of this thesis is to approach the subject from two different starting points. The first case is where a person begins the pension saving at the age of 30 by saving a 100 € per month. An alternative situation is where pension saving starts at the age of 40 and the amount saved each month is 150 €. The biggest benefit which a long-term savings account has compared to direct investments in capital markets is the tax benefit. The government does not collect taxes from a long-term savings account before retirement. This account is a bound form of pension saving, which means that the gathered funds are bound to the account until the legal age of retirement. There are some exceptions where the pension saver can redeem the funds from the account before legal age of retirement, for example divorce.

When investing directly in capital markets, the government collects taxes every year, which reduces the yield compared to the long-term savings account. In this situation the taxes reduce the effect of compound interest. The biggest advantage direct investments have compared to a long-term savings account is that gathered funds are liquid. With direct investments the funds are available whenever needed.

Research showed that a long-term savings account gives a pension saver an incontrovertible advantage by not collecting the taxes during the saving period. The difference would be much bigger if the pension saver would sell and buy commercial papers during the saving period instead of buying and keeping them until the end of the saving period. Pension saver's own investor profile has an effect on choosing his or her pension saving method. This research focused only on differences between a long-term savings account and direct investments in capital markets. A long-term savings account is not the right choice for everyone, because people have different ways of choosing their demands. That is why this research cannot provide right or wrong answers.

Key words: pension, long-term savings account, Law of combined long-term saving, pension saving, direct investment

Sisällys

1	Johdanto.....	7
2	Tutkimusongelma ja viitekehys.....	8
3	Opinnäytetyön rakenne	9
4	Menetelmät ja toteutus.....	9
	4.1 Tutkimusstrategia.....	9
	4.2 Toteutus	9
	4.3 Aineisto	10
5	Suomalainen eläkejärjestelmä	10
	5.1 Eläkkeen kertyminen	11
	5.2 Eläkkeen verotus	12
6	Käytettävät sijoitusinstrumentit	12
	6.1 Osakkeet	12
	6.2 Rahastot	13
	6.3 ETF eli Exchange-Traded Funds	14
	6.4 Joukkovelkakirjalainat	15
7	Sijoitusstrategia	15
8	Riskit	16
9	PS-tili.....	18
	9.1 Yleistä PS-tilistä.....	18
	9.2 Pitkäaikaissäästämislaki.....	19
	9.3 PS-tilin tarjoajat	20
	9.3.1 Aktia Pankki	21
	9.3.2 Evli Pankki	22
	9.3.3 Nordea Pankki	23
	9.3.4 Sampo Pankki.....	25
	9.4 PS-tilien vertailu	25
10	Suorat sijoitukset arvopaperimarkkinoille.....	28
	10.1 Arvopaperimarkkinalaki	29
	10.2 Suorien sijoitusten verotus	29
	10.2.1 Osakkeiden, osinkojen sekä rahastojen verotus	29
	10.2.2 Joukkolainojen sekä indeksilainojen verotus.....	30
	10.2.3 Ulkomaisten sijoitusten verotus	30
11	Arvopaperikaupan palveluntarjoajat	31
	11.1 Nordea Pankki Oyj.....	31
	11.1.1 Osakesijoittaminen ja ETF.....	31
	11.1.2 Rahastosijoittaminen	32
	11.2 Sampo Pankki Oyj	33

11.2.1	Osakesijoittaminen ja ETF	34
11.2.2	Rahastosijoittaminen	34
12	PS-tilin vertaaminen suoriin sijoituksiin	35
12.1	Nordea-vertailu	36
12.1.1	30-vuotias eläkesäästäjä palveluntarjoajana Nordea Pankki Oyj.....	37
12.1.2	40-vuotias eläkesäästäjä palveluntarjoajana Nordea Pankki Oyj.....	38
12.2	Sampo-vertailu	39
12.2.1	30-vuotias eläkesäästäjä palveluntarjoajana Sampo Pankki Oyj	39
12.2.2	40-vuotias eläkesäästäjä palveluntarjoajana Sampo Pankki Oyj	40
13	Johtopäätökset	41
	Lähteet	44
	Kuviot ja taulukot.....	47

1 Johdanto

Suomen eläkejärjestelmässä on tällä hetkellä käynnissä suuri murrosvaihe. Suurten ikäluokkien eläkkeelle jääminen aiheuttaa ongelmia tulevaisuuden eläkkeiden maksulle. Nykynuorten valtioneläkkeiden maksusta ei ole tällä hetkellä mitään takeita, mistä johtuen vapaaehtoisten eläkesäästämismuotojen merkitys tulee kasvamaan tulevaisuudessa. Vapaaehtoiseen eläkesäästämiseen on paljon eri muotoja, joista opinnäytetyössäni keskityn yhteen, PS-tiliin. Tämä eläkesäästämisen muoto on uusi. Tämän vuoksi kriittinen tutkimus aiheesta on tarpeellista.

PS-tili on uusi pitkäaikaissäästämisen muoto, jonka mahdollistaa 1.1.2010 voimaan tullut laki sidotusta pitkäaikaissäästämisestä 22.12.2009/1183. Tämän lain myötä on mahdollista saada eläkesäästämiseen uusia muotoja, joista on myös mahdollista saada verohyötyä. Aiemmin oli mahdollista saada verohyötyä eläkesäästämisessä laittamalla säästösummansa rahastoihin. Uusi laki kuitenkin mahdollistaa sijoittamisen eläkesäästämisen muotona ja laajentaa mahdollisuuksia sijoittaa erilaisiin sijoituskohteisiin. PS-tilin kautta eläkesäästämiseen tarkoitettuja varoja voi sijoittaa rahastoihin, osakkeisiin, ETF:iin, indeksilainoihin, joukkovelkakirjoihin tai siirtämällä varoja suoraan ps-tilille.

PS-tili on monelle vartenotettava vaihtoehto eläkesäästämisen muodoksi, mutta tässä uudessa eläkesäästämisen muodossa on myös ongelmia. Opinnäytetyössäni pyrin vastaamaan kysymykseen, kumpi on kannattavampi vaihtoehto eläkesäästäjälle, sijoittaa varat PS-tilille vai sijoittaa samansuuruiset varat suorina sijoituksina osakkeisiin ja rahastoihin. Tähän kysymykseen ei ole yhtä oikeaa vastausta, mutta tarkoituksena olisi saada vertailutulokset samansuuruisilla sijoituksilla ottaen huomioon eri toimijoiden kulut ja tuotto-oletamat.

2 Tutkimusongelma ja viitekehys

Eläkejärjestelmässä edessä olevat muutokset vaikuttavat olennaisesti nuorempien ikäluokkien tulevaan eläketasoon. Tällä hetkellä vanhuuseläkkeen määrä on noin 50 % saadusta keskimääräisestä palkasta. Tämän tason ylläpito vaatii todella suuria ponnistuksia valtiolta. Tämän vuoksi vapaaehtoisten eläkevakuutusten ja eläkesäästämismuotojen merkitys onkin kasvanut entisestään. PS-tili on varteenotettava vaihtoehto eläkesäästämisen muodoksi monelle. Jokainen säästäjä haluaa mahdollisimman suuren vastineen rahoilleen, mutta monet eivät kuitenkaan ole valmiita ottamaan suurta riskiä tuoton maksimoimiseksi.

Eläkesäästämiseen on nykyään olemassa paljon erilaisia vaihtoehtoja. Näistä muodoista uusin on PS-tili, jonka toimintaan syvennyin opinnäytetyössäni. Opinnäytetyössäni esitän suoria sijoituksia arvopaperimarkkinoille vaihtoehtona eläkesäästämiseen PS-tilin kautta. Käytännössä riittävä hajauttaminen takaa halutun tuottotason eläkesäästäjälle, mutta hajauttaminen vaatii asiantuntemusta arvopaperimarkkinoilla.

Tutkimusongelmana tulee olemaan se, kumpi on kannattavampi, eläkesäästäminen ps-tilin kautta vai suora sijoittaminen arvopapereihin eläkesäästämisen näkökulmasta. Vertailtaessa näitä kahta tulee ottaa huomioon ne asiat, jotka voidaan huomioida molemmissa vaihtoehdoissa. Vertailtaessa otan huomioon ainakin verotuksen, kulut, tuoton, nosto-oikeuden, tuottomahdollisuudet sekä eläkeiän muutoksen tulevaisuudessa.

Tutkimusongelman selvittämiseksi tulee ottaa huomioon myös sijoittajaprofiili. Osa ihmisistä on valmiita ottamaan suuriakin riskejä saadakseen mahdollisimman suuren tuoton sijoitetulle pääomalle. Sijoitusstrategiana on sijoittaa 25 % rahastoihin ja 75 % muihin arvopapereihin, eli osakkeisiin ja ETF:iin. Pyrin siis saamaan aikaan sijoitussalkun, jossa on edellytykset melko suurellekin tuotolle. Yksi tärkeimmistä oletusarvoista PS-tilin kohdalla on siitä saatava tuotto, jonka vuoksi sijoittajan täytyy sietää myös riskiä. Pitkä aikaväli kuitenkin turvaa sijoituksia ja niiden arvoa hyvin.

Tutkimusongelmaa tutkiessani tulen ottamaan huomioon myös eri palveluntarjoajien vaihtoehtoja kulujen ja ps-tilin monipuolisuuden näkökulmista. Kulut ovat yksi suurimmista muuttujista eri toimijoiden välillä. Tämä onkin siis kokonaisuudessaan suuri osa kannattavuusvertailua, kun ps-tiliä verrataan keskenään.

Opinnäytetyössäni käyn läpi eri PS-tilit vaihtoehtoina, minkä jälkeen valitsen PS-tiliä kaksi edullisinta kulujen puolesta ja vertaan näitä tämän jälkeen suoriin sijoituksiin ja niistä aiheutuviin kuluihin. Pyrin puolueettoman tuloksen siinä, kumpi on kannattavampi valinta.

Puolueettoman tuloksen aikaansaamiseksi vertaan samojen palveluntarjoajien tarjoamaa PS-tiliä kulujen puolesta samankaltaiseen sijoittajapalveluun samalta palveluntarjoajalta.

3 Opinnäytetyön rakenne

Opinnäytetyö jakautuu viiteen pääkehikseen: johdantoon, tutkimusmenetelmiin, teoriaosuuteen eli taustatietoihin, tuloksiin sekä johtopäätöksiin. Opinnäytetyö rakentuu tutkimusongelman ympärille.

4 Menetelmät ja toteutus

Opinnäytetyö vaatii perehtymistä aiheeseen, suunnitelman ja strategian laatimista sekä tutkimuksen varsinaisen toteutuksen. Tutkimuksessa käytettävä menetelmä perustuu jo olemassa olevaan tietoon. Tutkimuksessa käytän tiedonlähteinä eri palveluntarjoajien hinnastoja ja ehtoja, joilla tietyt tuotteet toimitetaan. Näiden tietojen pohjalta suoritan vertailun, jossa lasken tietyllä tuotto-olettamalla PS-tilin sekä suoran sijoituksen antaman tuoton. Tämän lisäksi käytössä on erilaiset ennusteet sekä teoriat, joilla voidaan ennustaa tulevaa tuottoa.

4.1 Tutkimusstrategia

Kun tutkimuksessa selvitetään kahden eri eläkesäästämismuodon kannattavuutta, tutkimus ei varsinaisesti ole kvalitatiivinen tai kvantitatiivinen. Omassa tutkimustavassani on tarkoitus vertailla kahta erilaista eläkesäästämisen muotoa, jolloin tutkimuksen on tarkoitus olla kartoittava. Tarkoituksen on myös selvittää ja selittää asioiden yhteyksiä. Tässä tutkimustavassa tulkinnalle jää hyvin paljon tilaa. Tutkimuksessa otetaan huomioon keskinäiset vertailulaskelmat sekä taustalla olevat faktat. Tutkimusongelman ratkaisu vaatii paljon tiedon analysointia sekä tulkitsemista. Ilman tulkintaa tutkimustuloksen selvittäminen ei ole mahdollista.

4.2 Toteutus

Työn tarkoituksena on vertailla PS-tiliä sekä sen hyötyjä ja haittoja omatoimiseen sijoitustoimintaan, eli suoriin sijoituksiin arvopaperimarkkinoille. Vertailen näitä eläkesäästämisen näkökulmasta. Tarkoituksena on myös valita eri ps-tilin tarjoajia, joilla olisi mahdollisimman monipuolinen tarjonta sijoituksiin. Tällä tavalla pystytään vertaamaan mahdollisimman monipuolisesti PS-tiliä ja suorita sijoituksia saaden aikaan vertailukelpoiset tutkimustulokset.

Pyrin vertailussani saamaan aikaiseksi mahdollisimman samankaltaiset sijoitussalkut, joita voidaan verrata keskenään. Pyrkimyksenäni on luoda suorilla sijoituksilla samanlainen pitkäaikainen salkku kuin PS-tilille säästettäessä. Vertailu suoritetaan sijoittamalla samansuuruiset summat sekä PS-tilille että suoriin sijoituksiin. Laskelmissani lähdän liikkeelle tilanteesta, jossa eläkesäästäjä tai vaihtoehtoisesti suoraa sijoitusta arvopaperimarkkinoille sijoittava eläkkeeseen tähtäävä säästäjä ovat 30-vuotiaita. Tässä tilanteessa 25 % sijoituksista menee rahastoihin ja 75 % osakkeisiin ja muihin arvopapereihin, joissa tuotto-odotukset ovat suuremmat. Kuukausittainen sijoitus on 30-vuotiaalla 100 euroa. Toinen lähtötilanne on 40-vuotias eläkesäästäjä, joka alkaa säästää eläkettään varten. Tässä tilanteessa 40 % varoista sijoitetaan rahastoihin ja 60 % osakkeisiin ja muihin arvopapereihin. Sijoituksen määrä on 40-vuotiaalla 150 euroa kuukaudessa. Tästä lähtötilanteesta säästämistä jatketaan lakisääteiseen eläkeikään asti molemmilla vaihtoehdoilla.

4.3 Aineisto

Aineistona toimii valmiiksi olemassa olevat materiaalit ja lähteet. Käyttämistäni taustamateriaaleista suuri osa on pankkien ja muiden palveluntarjoajien tarjoamaa materiaalia omista tuotteistaan sekä sijoitustoiminnasta kertovaa kirjallisuutta. Pyrin kuitenkin käyttämään lähteitä mahdollisimman monipuolisesti puolueettoman tuloksen aikaansaamiseksi. Tuottolaskelmat lasen Microsoft Office Excel ohjelmalla.

5 Suomalainen eläkejärjestelmä

Suomalainen eläkejärjestelmä perustuu moneen eri eläkelakiin, joista ensimmäiset on säädetty jo 1960-luvun alkupuolella. Eläkelakeja on kuitenkin uusittu vuosien varrella, ja viimeisin ja suurin uudistus tuli voimaan vuonna 2005. Yksi suurimmista työeläkkeeseen vaikuttavista uudistuksista oli koko työuran ansioiden huomioiminen työeläkkeessä. Tätä ennen työeläkettä alkoi kertyä vasta 23 ikävuoden jälkeen. Muita uudistuksia olivat muun muassa vanhuuseläkeiän muuttaminen joustavaksi 63- 68 ikävuoden välillä, elinaikakertoimen käyttöönotto sekä varhaiseläkeiän nosto. Kaikki nämä uudistukset muuttivat kokonaisjärjestelmää huomattavasti. Ennen uudistusta eläkeikä oli 65 vuotta, eikä järjestelmä ollut läheskään yhtä joustava kuin nykyään. Elinaikakerroin muutti eläkkeenmaksuperusteita siten, että jokaiselle syntymävuosiluokalle on laskettu oma elinaikakerroin. Tämä on laskettu ottaen huomioon elinajan piteneminen. Elinaikakerroin vaikuttaa osaltaan myös saatavan eläkkeen määrään. Mitä pidempi on odotettu elinaika, sitä enemmän kerroin pienentää saatavan eläkkeen määrää. Syy elinaikakertoimen käyttöönottoon on huomattavasti pidentynyt laskennallinen elinikä. Kun eläkettä maksetaan pidemmällä aikavälillä, eläkkeen tulee myös olla pienempi jotta valtio pystyy kattamaan henkilön koko tulevan eläkkeen määrän. (Eläketurvakeskus, 112)

Vuonna 2007 työeläkelakeihin tehtiin kokonaisuudistus, jonka perusteella kolme yksityisen sektorin työeläkelakia yhdistettiin yhdeksi Työntekijäin eläkeläiksi. Näiden lakien yhdistäminen ei kuitenkaan vaikuttanut varsinaisesti työntekijän eläketurvan sisältöön. Työeläkkeen lisäksi Suomessa on kansaneläke, joka turvaa jokaiselle vähimmäiseläkkeen. (Eläketurvakeskus, 9)

Suomessa on tällä hetkellä käytössä liukuva työeläkeikä, joka on 63-68 vuoden välillä. Eläkkeelle jäävä ihminen voi siis itse päättää missä vaiheessa tällä aikavälillä jää eläkkeelle. 63 ikävuoden jälkeen kertyvä työeläke on prosentuaalisesti huomattavasti suurempi kuin sitä ennen kertyvä eläkkeen määrä. Tällä tavalla valtio haluaa kannustaa työntekijöitä jatkamaan työuriaan entistä pidempään. (Eläketurvakeskus, 20)

Suomen eläkejärjestelmä itsessään on ollut pitkään toimiva, mutta lähivuosina tilanne alkaa jo vaikeutua huomattavasti. Suurin ongelma on suurten ikäluokkien eläkkeelle jääminen. Suurten ikäluokkien siirtyessä eläkkeen maksajista eläkkeen saajiksi valtion eläkemenot tulevat kasvamaan yli eläkemaksuista saatavien tulojen. Tämä ongelma on tiedostettu jo pitkään, mutta kasvavaa menoerää ei ole saatu ainakaan vielä hallittua tarpeeksi hyvin. Tämän vuoksi nyt työelämän aloittavilla eläkkeen määrä ei luultavasti tule olemaan läheskään yhtä suuri suhteessa palkkatasoon työelämässä. Suhde tulee muuttumaan radikaalisti seuraavien vuosikymmenten aikana, ellei valtio saa uusia tulonlähteitä tämän suuren menoerän kattamiseen.

5.1 Eläkkeen kertyminen

Työeläkettä kertyy lähes kaikesta tehdystä ansiotyöstä. Poikkeukset ansiotyöstä kertyvään työeläkkeeseen ovat yrittäjillä, maatalousyrittäjillä, merimiehillä sekä julkisen sektorin työntekijöillä. Eläkettä kertyy siis lähes kaikesta tehdystä palkkatyöstä. Suomen eläkejärjestelmä rahoitetaan yleensä sekä työntekijän että työnantajan maksamalla eläkevakuutusmaksuilla. Tämän lisäksi Suomen eläkejärjestelmässä on käytössä osittain rahastoiva tekniikka, jossa yksityisen sektorin työntekijöiden palkoista osa rahastoidaan tulevaa omaa eläkettä varten. Osa eläkevakuutustuloista käytetään siis nykyisten eläkkeiden maksamiseen ja osa rahastoidaan tulevia eläkkeitä varten. Yrittäjäneläke kustannetaan kokonaan jakojärjestelmän mukaisesti. (Eläketurvakeskus, 51)

Työeläkettä kertyy 18-vuotiaasta lähtien 1,5 % koko vuoden työansioista 53 ikävuoteen asti. Tästä eteenpäin eläkettä kertyy 1,9 % koko vuoden työansioista 63 ikävuoteen asti. Tästä eteenpäin työeläkettä karttuu 4,5 % vuoden työansioista 68 ikävuoteen asti. 63 - 68-vuotiaana kertyvä työeläke on kannustin jatkamaan työelämässä pidempään. (Eläketurvakeskus, 20)

5.2 Eläkkeen verotus

Lakisääteisiä eläkkeitä verotetaan samoin periaattein kuin ansiotuloa. Vapaaehtoisia eläkesäästämisen muotoja verotetaan puolestaan pääomatulona. Pääomatulon veroprosentti tällä hetkellä on 28. Suurin ero lakisääteisten eläkkeiden verotuksessa verrattuna palkkatyöstä saadun tulon verotukseen on eläkkeen verotuksesta tehtävät vero- ja muut vähennykset. Eläketulosta myönnetään verotuksessa eläketulovähennys sekä mahdollisesti invalidivähennys, kun palkansaaja puolestaan saa tulonhankkimisvähennystä sekä ansiotulovähennystä. Suurin erottava tekijä palkansaajan ja eläkkeensaajan välillä on kuitenkin palkansaajan maksamat työeläke- ja työttömyysvakuutusmaksut sekä sairaskorvaukseen liittyvä päivärahamaksu. Näitä maksuja eläkeläisellä ei puolestaan ole. (Finlex, työntekijän eläkelaki)

6 Käytettävät sijoitusinstrumentit

Sijoitustoiminnassa käytettäviä instrumentteja on valtava valikoima. Opinnäytetyössäni keskityn kuitenkin niihin instrumentteihin, joita tarjotaan monipuolisimpien PS-tilin sijoitusinstrumentteiksi. Näin ollen sijoitusinstrumentit ovat osakkeet, rahastot, ETF:t, indeksilainat sekä joukkovelkakirjalainat. Osakkeiden osalta käyn läpi myös tunnuslukuja, joilla osakkeita ja niiden kannattavuutta voidaan vertailla.

6.1 Osakkeet

Arvopaperikaupassa suurimmat tuotot on mahdollista saada osakekaupalla. Tähän kauppaan kuitenkin liittyvät myös kaikista suurimmat riskit. Osakekurssit voivat vaihdella hyvinkin rajusti, mutta pitkällä aikavälillä suuret nousut ja laskut osakekurseissa tasaavat toisiaan, jolloin keskivertotuotto on korkeampi kuin muissa sijoitusmuodoissa. Osakkeet ovat myös helposti rahaksi muutettavissa. (Saario 2007, 25)

Pitkällä aikavälillä sijoitettaessa tuottoisimpia ja riskipitoisimpia rahoitusinstrumentteja ovat osakkeet. Pörssilistattujen osakkeiden tuotto on jo 1900-luvun alusta alkaen pysynyt samalla tasolla, noin 10 - 13 prosentissa. Jos tuottovauhti pysyisi vakiona, pääoma kaksinkertaistuisi noin 6-7 vuoden välein. Osakkeissa kurssien heilahtelu voi kuitenkin olla suurta, joten pääoma saattaa väliaikaisesti myös pienentyä huomattavasti. (Saario 2007, 15)

Osakkeet antavat mahdollisuuden suurempaan voiton tavoitteluun kuin muut sijoitusmuodot. Tämä johtuu siitä, että voittoja syntyy sekä kurssivoitoista että osingoista. Osiot ovat vakaa tulonlähde, koska niistä saadaan varoja vuosittain. Yritykset jakavat normaalissa

markkinatilanteessa noin puolet tuloksestaan osakkeenomistajille osinkoina. Tämän lisäksi osakesijoittajalla on mahdollisuus myös kurssivoittoihin, jos osakekurssit nousevat. Pitkissä osakeomistuksissa kasvaa osinkojen osuus saadusta kokonaisvoitosta suuremmaksi. Samalla myös arvonnousun osuus kokonaisvoitosta pienenee. Osingoista saatava voitto on Helsingin pörssissä olevista osakkeista keskimäärin noin 4 %. (Saario 2007, 94)

Osakkeiden arvoa ja arvostusta voidaan laskea monin eri tunnusluvuin. Näistä tunnusluvuista oleellisin osakkeiden keskinäisessä vertailussa on P/E-luku (Price / Earnings ratio). P/E-luku kertoo osakkeen arvostuksen markkinoiden silmissä. Luvusta voidaan siis kertoa, kuinka monta vuotta kuluu siihen, että yhtiö on tehnyt omistajalleen voittoa pörssikurssinsa verran. Luku voidaan laskea kahdella tavalla, joista yksinkertaisempi on jakaa yhtiön pörssikurssi sen osakekohtaisella tuloksella. P/E-luku ei kuitenkaan ole aina täysin tarkka luku, koska P/E-luku voidaan laskea monista yrityksen tunnusluvuista tai ennusteista. Helsingin Pörssissä keskimääräinen P/E-luku vuonna 2007 laskettuna seuraavan vuoden ennusteilla oli 14. Tämä luku on länsimarkkinoiden keskiarvoa. Erittäin korkean P/E-luvun omaaviin yrityksiin ei korkean riskitason takia kannata välttämättä sijoittaa. (Saario 2007, 108-109)

Sijoitettaessa pitkällä aikavälillä voidaan osakkeiden osuutta koko salkusta pitää korkealla tasolla. Tässä tapauksessa yhtiöt tulee valita huolella. Saarion Sijoituskirjan (2007, 129) mukaan varat kannattaa sijoittaa omien alojensa markkinajohtajiin, joiden vahva markkinaosuus takaa hyvän tuottotason myös jatkossa. Osakkeisiin sijoitettavat varat tulee sijoittaa mahdollisimman monipuolisesti eri toimialoilla toimiviin yhtiöihin. Yhtiöitä voidaan verrata monin tunnusluvuin, mutta yksinkertaisin tapa sijoittaa pitkäaikaisesti on valita omien alojensa markkinajohtajien osakkeita. Näillä osakkeilla saadaan tasaisesti tuottoa, joka varsinkin pitkällä aikavälillä luovat hyvät edellytykset hyvään tuottotasoon.

6.2 Rahastot

Rahastosijoittaminen tarjoaa aloittavalle sijoittajalle mahdollisuuden helppoon sijoittamiseen. Rahastot ovat helppo vaihtoehto sijoittajalle, koska tällöin sijoittaja siirtää sijoittamispäätökset asiantuntijalle. Kuten osakemarkkinoillakin, myös rahastoissa ajoituksella on suuri merkitys. Rahastoista perittävät kulut pienentävät niiden kannattavuutta pitkän aikavälin sijoituksessa. Rahastoista peritään paljon kuluja suhteessa osakkeisiin ja tämä syö rahastoista saatuja voittoja huomattavasti. Rahastoista peritään yleensä merkintäpalkkiot, hallinnointipalkkiot sekä hoitopalkkiot. Näiden palkkioiden suuruus vaihtelee rahastoittain. (Saario 2007, 239)

Rahoitusalan toimijoilla on kaikilla suuri valikoima omia rahastoja, joista sijoittaja voi suoraan valita itselleen mieleisen. Rahastoissa on myös erittäin suuria tuottoeroja. Rahastot

voivat myös sijoittaa varat erilaisiin kohteisiin. Rahastot voidaan jakaa viiteen eri pääryhmään: osake-, yhdistelmä-, korko-, vipu- ja hedge-rahastoihin. Osakerahastot sijoittavat suurimman osan varoista osakkeisiin, korkorahastot puolestaan erilaisiin korkoinstrumentteihin. Yhdistelmärahastot yhdistelevät osakkeita ja korkoinstrumentteja pyrkien suureen tuottoon minimoimalla riskit. Korkorahastot voidaan jakaa lyhyen ja pitkän koron rahastoihin, joista lyhyen koron rahastot ovat pituudeltaan alle 12 kuukautta. Vipu- ja hedge-rahastot sijoittavat osakkeiden ja korkoinstrumenttien lisäksi myös johdannaisiin, joita vipu-rahastoissa käytetään suuremman tuoton tavoitteluun ja hedge-rahastoissa niin kutsutun absoluuttisen tuoton saamiseen missä tahansa markkinatilanteessa. (Leppiniemi 2009, 149-150; Hämäläinen 2003, 166-167)

Rahastojen säännöissä mainitaan usein kohta, jonka mukaan rahasto pyrkii vertailuindeksiään parempaan tuottoon. Tämä kuitenkin toteutuu vain hyvin harvoin pitkällä aikavälillä. Rahastoista parhaiten pitkällä aikavälillä ovat menestyneet kehittyneiden markkinoiden rahastot. Rahastot, jotka sijoittavat varoja kehittyville markkinoille, tarjoavat siis mahdollisuuden keskimäärin suurempiin voittoihin kuin rahastot, jotka sijoittavat varat vakaisiin markkinoihin. (Saario 2007, 240-241)

Suurimman hyödyn rahastoista saa sijoittamalla säästämällä rahastoon kuukausittain. Tällä keinolla rahaston hinnanvaihtelua pystytään hyödyntämään, vaikka rahaston kurssi putoaisi. Kurssin ollessa alempi saadaan samaan hintaan suurempi osuus rahastoa itselle, kun taas korkean kurssin vallitessa saadaan samaan hintaan vähemmän. Tällä keinolla pystytään saamaan keskimääräinen hinta pienemmäksi kuin yksittäisellä rahasto-osuuden ostolla, jolloin myös tuotot kasvavat suhteessa maksettuun hintaan. (Saario 2007, 245)

6.3 ETF eli Exchange-Traded Funds

ETF:t ovat indeksiosuusrahastoja, jotka ovat osakeomistuksen ja rahastojen välimuoto. Indeksiosuuksilla käydään kauppaa pörssissä kuten osakkeillakin. Osuudet seuraavat jotain tiettyä indeksiä, jonka mukaisesti kurssi määräytyy. ETF:llä voi siis käytännössä hajauttaa riskiä huomattavasti jo pienillä summilla, koska ETF sisältää kaikkia indeksiin kuuluvia arvopapereita. Sijoittaja pystyy siis välttämään yritysrisin mahdollisuuden lähes kokonaan, jolloin jäljelle jää ainoastaan markkinariski. Indeksinä voi toimia osake-, korko-, valuutta- tai raaka-aineindeksit. (Saario 2007, 251)

ETF:llä kauppaa käytäessä kulut ovat vastaavat kuin osakkeilla kauppaa käydessä. Kaupankäyntikulut eivät siis ole kovinkaan suuret verrattuna esimerkiksi perinteisten rahastojen kuluihin. Indeksiosuusrahastot poikkeavat indekseihin sijoittavista rahastoista. Indekseihin sijoittavissa rahastoissa tehdään rahastomerkintä rahastoon, joka seuraa tiettyä

indeksiä. ETF ostetaan pörssistä aivan kuten pörssiosake, eikä ostoprosessiin liity merkintäprosessia. ETF:n kauppaan vaaditaan sijoittajalta arvo-osuustili, joka sijoittajalla täytyy olla myös osakekauppaa käydessä. Indeksiosuuksia ostanut sijoittaja saa myös osingot, joita tiettyyn indeksiin sisältyvät yhtiöt jakavat. (Saario 2007, 251-253)

6.4 Joukkovelkakirjalainat

Joukkovelkakirjat ovat sijoitusmuoto, joka on suunnattu enemmän yritysten kuin sijoittajan tarpeisiin. Joukkovelkakirjalaina on yrityksen tai yhteisön markkinoilta ottama laina, jonka joukkovelkakirjoja muut yhteisöt ja yksityishenkilöt voivat ostaa. Joukkovelkakirjat ovat yleensä jälkimarkkinakelpoisia. Velkakirjoja voi siis myös myydä niiden juoksuajan puitteissa. Joukkovelkakirja koostuu nimellisarovasta sekä kuponkituotosta, jota velkakirjalle saa vuosittain. (Leppiniemi 2009, 88-91)

7 Sijoitusstrategia

Suorat sijoitukset arvopaperimarkkinoille vaativat sijoittajalta huomattavan paljon enemmän omatoimisuutta ja informaatiota markkinoista sekä niiden toiminnasta. Omatoimiseen sijoittamiseen tarvitaan jonkin palveluntarjoajan sijoitustyökalu, jolla kauppaa voidaan käydä. Tärkein työkalu, jonka sijoittaja tarvitsee sijoittamiseen, on kuitenkin sijoitusstrategia.

Seppo Saario puhuu Saarion sijoituskirjassaan (2007, 58-64) siitä, mitä sijoittajan tulee ottaa huomioon, kun suunnittelee sijoitusperiaatteitaan. Ensimmäinen ja samalla mielestäni tärkein huomioonotettava asia on sijoittajan riskitason määrittäminen. Osakekaupassa on mahdollisuus hävitä ja samalla myös saada todella suurikin tuotto laittamalla kaikki sijoitettavat varat yhden kortin varaan. Saario kertoo samaan hengenvetoon myös, että hajauttamalla saadaan riskiä pienennettyä huomattavasti. Samalla kuitenkin putoaa myös odotettavissa oleva tuottotaso. Liian suuri hajauttaminen ei siis myöskään ole kannattavaa. Hajauttamisen tuoma hyöty riippuu sekä hajauttamisen määrästä että laajuudesta. Hajauttamisen määrällä tarkoitetaan Saarnion mukaan sitä, kuinka moneen eri osakkeeseen sijoitetaan. Mitä vähemmän eri osakkeita on samassa salkussa, sitä suurempi on yritysrisi. Mitä enemmän omistuksiaan hajauttaa eri osakkeisiin, sitä pienemmäksi osakeriski putoaa. Suurempi yhtiöiden määrä kuitenkin kasvattaa riippuvuutta markkinoihin. Puhuttaessa hajauttamisen laajuudesta voidaan puhua myös markkinariskin pienentämisestä. Markkinariskiä pystytään parhaiten pienentämään tekemällä sijoituksia monille eri toimialoille. (Saarnio, 15, 59, 81-82)

Saario puhuu Sijoituskirjassaan (2007, 60) nyrkkisäännöstä, jonka mukaan osakkeisiin tulisi sijoittaa 100 miinus oma ikä omista sijoituksistaan. Tämä tarkoittaisi, että 30-vuotias sijoittaisi varallisuudestaan 70 prosenttia osakkeisiin ja loput vakaampiin sijoitusmuotoihin. Tämä on mielestäni erittäin toimiva neuvo, koska nuorempana ihminen kestää riskiä enemmän kuin myöhemmässä vaiheessa elämää.

Sijoitusstrategian kannalta tärkein päätös on luoda itselle sopiva salkku, jossa tuotto ja riski ovat omien tavoitteiden kannalta tasapainossa. Pitkäaikaissäätämisessä sijoittaja voi kuitenkin ottaa helpommin keskimääräistä riskitasoaan suuremman riskin, koska pitkä aikaväli tasoittaa tuoton kohtuullisen korkealle tasolle. Sijoittamisen alkuvaiheessa sijoittaja voi ottaa kovemmankin tason riskejä sijoitustensa suhteen, jos varat on tarkoitus ottaa käyttöön vasta paljon myöhemmin. Lähestyessä tiettyä tavoitetta on suositeltavaa pienentää riskitasoa siirtämällä esimerkiksi suurempi osa osakkeista rahastoihin. Pitkällä aikavälillä osakkeet ovat kuitenkin paras vaihtoehto sijoituksille, koska sopivasti hajotettu osakesalkku pudottaa riskitasoa antaen kuitenkin suhteellisen hyvän tuoton sijoituksille. (Saarnio 2007, 59)

8 Riskit

Karo Hämäläinen kertoo Sijoittajan Käsikirjassa (2005, 55), että sijoittamiseen liittyvät riskit voidaan jakaa kolmeen pääryhmään: osakekohtaiseen riskiin, markkinariskiin ja ajoitusriskiin. Nämä kolme pääryhmää voidaan jakaa myös tarkempiin riskilajeihin. Nämä kolme riskilajia kuitenkin kuvaavat hyvin sijoitustoimintaan liittyviä riskejä kokonaisuudessaan. Sijoitustoimintaan liittyviä riskejä voi kuitenkin pienentää erilaisin keinoin.

Osakesijoituksiin liittyy eri rahoitusinstrumenteista suurin riski. Osakkeet ovat kuitenkin myös tuotto-odotuksiltaan paras sijoitusvaihtoehto. Yksi tärkeimmistä osakkeeseen, rahastoihin ja ETF:iin liittyvän riskin mittareista on osakkeen volatilitiiteetti. Volatilitiiteetti kertoo, kuinka paljon osakkeen arvo saattaa muuttua seuraavaan kauppapäivään. Osakkeen volatilitiiteetti kertoo siis lyhyen aikavälin kurssiodotuksen. Esimerkiksi osakkeen päivävolatilitiiteetin ollessa 1,5 tulee kurssi muuttumaan seuraavan kauppapäivän aikana enintään 1,5 prosenttia edellisen päivän arvosta 95 % varmuudella. Osakkeelle voidaan laskea myös pitkän aikavälin volatilitiiteetti. (Hämäläinen 2003, 101-103)

Osakkeiden sekä rahastojen riskiä kuvaa tunnuslukuna myös arvopaperin Beta-kerroin. Beta-kerroin kertoo osakkeen tai muun arvopaperin markkinariskiä verraten sitä kokonaistuottoon ja keskimääräiseen markkinatuottoon. Jos beta-kerroin on yksi, muuttuu arvopaperin tuotto samaa tahtia kuin markkinat. Jos beta on kaksi, muuttuu osakkeen tuotto kaksinkertaisesti markkinoiden muutokseen nähden. Esimerkiksi, jos osakemarkkinat nousevat 3 prosenttia, arvopaperin kurssi nousee 6 prosenttia. Osakkeiden ja muiden arvopapereiden keskinäisessä

vertailussa Beta-kerroin on tehokas mittari kun mitataan arvopaperin reagointia markkinoilla tapahtuviin muutoksiin. Tällä luvulla pystytään helposti vertaamaan eri arvopapereita toisiinsa. (Hämäläinen 2003, 217)

Osakekauppaan liittyvistä riskeistä suurin on osakekohtainen riski, jota voidaan kutsua myös yritysrisikiksi. Osakekohtainen riski voidaan välttää sijoittamalla varoja useaan yhtiöön, eli hajauttamalla omia sijoituksiaan. Jos sijoittaja omistaa ainoastaan yhden yhtiön osaketta, riski kasvaa huomattavasti. Tässä tilanteessa osakkeen arvon romahtaessa koko sijoitusomaisuuden arvo voi romahtaa kertaheitolla. Hajauttamalla eri yhtiöiden osakkeisiin osakekohtaista riskiä voidaan helposti pienentää. (Hämäläinen 2005, 55)

Markkinariski on riski, joka on olemassa sijoitusinstrumentista riippumatta. Markkinariskiä vastaan sijoittaja voi suojautua sijoittamalla varojaan eri markkinoille. Markkinat voidaan jakaa maantieteellisesti tai toimialakohtaisesti. Markkinariski on kuitenkin aina olemassa. Markkinariski koskee myös kokonaismarkkinoita toimialasta riippumatta. Globalisoitumisen seurauksena eri markkinat kuitenkin käyttäytyvät nykyään hyvin samankaltaisesti toisiinsa nähden. Tästä johtuen markkinariskiä ei voi välttää kokonaan edes sijoittamalla varojaan eri pörseissä oleviin osakkeisiin. Markkinariski on siis aina olemassa, vaikka sen vaikutus vaihtelee. (Hämäläinen, 2005, 56)

Arvopaperimarkkinoiden yleiseltä riskiltä voidaan suojautua parhaiten hajauttamalla sijoitukset ajallisesti. Ajallisella hajauttamisella pystytään hyödyntämään pitkän aikavälin arvonnousua paremmin kuin kertosijoituksilla. Kun sijoitetaan pitkällä aikavälillä, kurssin ollessa alhaalla saadaan samalla summalla suurempi osuus arvopapereita. Jos taas puolestaan ostetaan kalliimmalla, nämä tasaavat toisiaan. Pitkällä aikavälillä tehdyt sijoitukset siis suojaavat toisiaan tasaamalla ostohinnat kohtuulliselle tasolle. (Hämäläinen 2003, 110-111)

Yritys- ja markkinariskit ovat arvopaperikaupassa aina olemassa. Arvopaperimarkkinoille aikova sijoittaja ei pysty kokonaisuudessaan välttämään näitä riskejä missään tilanteessa. Sekä yritys- että markkinariskiä on mahdollista kuitenkin pienentää valitsemalla rahoitusinstrumentit omaan salkkuun oikein ja hajauttamalla sijoitukset ajallisesti pitkälle aikavälille.

9 PS-tili

9.1 Yleistä PS-tilistä

Suurin hyöty PS-tilissä on siitä saatava verohyöty, joka sijoitettaessa 5000 euroa vuodessa on 1400 euroa. Verohyöty on suuri, koska vuosien varrella saadaan korkoa korolle -ilmiöllä kasvatettua saatavaa voittoa. Joka vuosi käytettävissä on jopa 1400 euroa enemmän uudelleen sijoitettavia varoja kuin suoran sijoituksen tekijällä. Veroetua mietittäessä tulee kuitenkin ottaa huomioon, että saavuttaakseen 1400 euron veroedun tulee eläkesäästäjän saada säästettyä vuodessa 5000 euroa. Tämä ei välttämättä ole kaikilla mahdollista, koska 5000 euroa vuodessa säästääkseen tulee kuukaudessa sijoittaa 416 euroa. Tämä on suuri summa, varsinkin pienipalkkaisten ihmisten toimeentulosta. (Pörssisäätiö, 17)

PS-tilin veroedusta puhuttaessa tulee huomioida myös se, että muut eläkesäästämisen muodot, esimerkiksi eläkerahastot tarjoavat myös saman veroedun. PS-tili on kuitenkin monipuolisempi kuin muut eläkesäästämisen muodot, koska sen kautta voidaan varat sijoittaa myös osakkeisiin, ETF:iin eli indeksiosuusrahastoihin, indeksilainoihin sekä joukkovelkakirjoihin. (Pörssisäätiö, 17)

PS-tilillä säästettäessä saadaan aikaan myös toisenlainen veroetu, joka on myyntivoittojen ja osinkojen verotus. Normaalisissa sijoitustoiminnassa jokaisesta varojen siirrosta tai nostosta maksetaan verot, kun ps-tilin kautta tehtävissä sijoituksissa pystytään tämän veron maksaminen välttämään kokonaisuudessaan. Käytännössä myös sijoituskohteen vaihtaminen on verovapaata. Myös osakkeista saatavat osingot siirretään suoraan kasvattamaan ps-tilillä olevaa pääomaa siten, että varat voidaan sijoittaa ilman verotukseen liittyviä kuluja uudelleen. PS-tilin verotus tapahtuu vasta varojen nostovaiheessa eli eläkeiässä. Tässä vaiheessa PS-tiliä verotetaan pääomatulon mukaan, jolloin veron määrä on tämän hetken verokannalla 28 %. (Pörssisäätiö, 17-18)

Koska PS-tili on sidottu eläkesäästämisen muoto, varat ovat sidottuina eläkettä varten ilman mahdollisuutta nostaa varoja. Vaikka varat ovat sidottuina eläkettä varten, on ne mahdollista nostaa aiemmin muutamissa poikkeustilanteissa. Nämä poikkeustilanteet ovat avioero, puolison kuolema, yli vuoden kestävä työttömyys, pysyvä työkvyttömyys tai osa-aikatyöttömyys. Muussa tapauksessa ennaikainen varojen nosto ei ole mahdollista ilman korotettuja veroseuraamuksia. Korotettu vero on ennaikaisessa varojen nostossa pääomaverot korotettuna 50 %:lla. Samanlainen seuraamus tulee myös, jos varat nostaa alle kuudessa vuodessa eläkkeelle jäämisestä. (Pörssisäätiö, 17, 20)

PS-tilin irtisanominen ei ole mahdollista, ellei PS-tiliä siirrä palveluntarjoajalta toiselle. Palveluntarjoajat perivät tilin siirrosta maksun, joka vaihtelee palveluntarjoajasta riippuen. Eläkeiän saavutettuaan asiakkaan tulee nostaa varat 10 vuoden aikavälillä eläkkeelle jäämisestä. Jos eläkeikää siirtää vapaaehtoisesti myöhemmäksi, jokaista tulevaa ikävuotta kohden nostoaikaa lyhennetään kahdella vuodella. Vähimmäisnostoaika on kuitenkin 6 vuotta. (Pörssisäätiö, 19)

9.2 Pitkäaikaissäästämislaki

Pitkäaikaissäästämistä koskeva laki tuli voimaan 1.1.2010. Tämä mahdollisti PS-tilien tulon markkinoille 1.4.2010 alkaen. Lakiteksti on itsessään suhteellisen lyhyt verrattuna moniin muihin lakeihin. Tämä johtuu siitä, että laki sidotusta pitkäaikaissäästämisestä pohjautuu moniin muihin lakeihin. Laki sidotusta pitkäaikaissäästämisestä koskee sopimusta, joka tehdään palveluntarjoajan ja asiakkaan välillä. Laissa määrätään asiat, jotka tulee ottaa huomioon osapuolten välisessä sopimuksessa. Laki määrittää oikeuden tarjota säästämissopimusta. Oikeus tarjota säästämissopimusta on talletuspankeilla, yhteissijoitusyrityksillä, luottolaitoksilla, sijoituspalvelulaitoksilla ja rahastoyhtiöillä. Kaikki nämä määritelmät täyttävät yritykset saavat tarjota säästämissopimusta ilmoitettuaan asiasta Finanssivalvonnalle. Laissa määrätään myös, että vaikka omistusoikeus säästämistilillä oleviin varoihin on säästövaroihin oikeutetulla, käyttöoikeus varoihin on ainoastaan palveluntarjoajalla. (Finlex, laki sidotusta pitkäaikaissäästämisestä, 3§)

Säästämissopimuksen tehneen henkilön varat sijoitetaan hänen toivomallaan tavalla. Lain sallimia sijoituskohteita ovat tallennuspankin tai siihen rinnastettavan ulkomaisen luottolaitoksen tarjoama tili, julkisen kaupankäynnin kohteena olevat arvopaperit, julkisyhteisön liikkeelle laskemat arvopaperit, rahasto-osuudet sekä yhteissijoitusyrityksen osuus. Arvopapereilla tarkoitetaan arvopaperimarkkina- ja arvopapereita. Palveluntarjoajan tulee lain mukaisesti huolehtia siitä, että säästövarojen sijoittamisesta saadut tuotot siirretään säästötilille, ellei sopimuksessa ole erikseen määritetty tapaa, jolla saadut tulot sijoitetaan suoraan uudelleen. (Finlex, laki sidotusta pitkäaikaissäästämisestä 6§)

Laissa sidotusta pitkäaikaissäästämisestä määritetään myös palveluntarjoajan selonotto- ja tiedonantovelvollisuus. Palveluntarjoajalla on velvollisuus jo ennen säästämissopimuksen tarjoamista ottaa selvää mahdollisen säästäjän sijoituskokemuksesta sekä tietämyksestä. Tiedonantovelvollisuudella tarkoitetaan tässä laissa muualla säädetyn lisäksi sitä, että palveluntarjoajalla on velvollisuus antaa riittävät perustiedot palveluntarjoajasta sekä riittävät, olennaiset tiedot säästämissopimuksesta. Laki vaatii nämä asiat, jotta säästäjä kykenee arvioimaan riittävän tarkasti sekä palveluntarjoajaa että sopimusta ja siihen liittyviä riskejä. Näitäkin tietoja annettaessa tulee palveluntarjoajan kiinnittää huomiota myös

säästäjän sijoituskokemukseen sekä tietämykseen. Tiedonantovelvollisuus koskee myös koko sopimusaikaa, jolloin tiedonantovelvollisuudella tarkoitetaan palveluntarjoajan velvollisuutta ilmoittaa vähintään kerran vuodessa säästäjälle tämän säästövarat sekä tuotot, niistä kertyneet kulut sekä muut asiat jotka ovat säästäjän kannalta merkityksellisiä. (Finlex, laki sidotusta pitkäaikaissäästämisestä 7-9§)

Pitkäaikaissäästämislaissa määritetään myös säästämissopimuksen sisältö. Sopimukseen tulee sisällyttää molemmat osapuolet sekä muu säästövaroihin oikeutettu, perittävät maksut ja kulut sekä niiden määräytymisperusteet, mahdolliset sijoituskohteet, säästämis aika, takaisinmaksun aloitusajankohta sekä suorittamistapa, oikeus irtisanoa sopimus ja oikeus keskeyttää säästäminen, säästämistilin tarjoaja ja tilinumero sekä tieto siitä, kuinka sijoitettujen varojen arvo lasketaan säästämisen keskeytyessä pakottavasta syystä. (Finlex, laki sidotusta pitkäaikaissäästämisestä 10§)

Säästämissopimuksen peruuttaminen onnistuu ainoastaan 30 päivän ajan säästämisen aloittamisesta. Säästämissopimusta ei voi kokonaan lopettaa kesken. Sopimus on kuitenkin mahdollista siirtää toiselle palveluntarjoajalle, jos säästäjä on tehnyt uuden, vastaavan kaltaisen säästösopimuksen toisen palveluntarjoajan kanssa. Tällöin kertyneet varat siirretään suoraan uuden palveluntarjoajan tarjoamalle tilille. Irtisanomisilmoitus tulee tehdä kirjallisena. (Finlex, laki sidotusta pitkäaikaissäästämisestä, 14 §)

Säästämisen keskeyttäminen on mahdollista koska vain. Säästämissopimus pysyy kuitenkin voimassa, vaikka säästäjä haluaisi keskeyttää maksut. Sopimuksen mukaisesti säästäjä saa siis säästetyt varat vasta sopimuksessa määritetyssä iässä. Säästämissopimuksen piiriin kuuluvia varoja ei voi ulosmitata, kunhan säästösopimus on ollut voimassa vähintään viisi vuotta ulosmittauksen ajankohdasta. Säästäjän tehdessä konkurssin on konkurssipesän mahdollista vaatia palveluntarjoajalta säästämistilille tehtyjä suorituksia, jos säästäjä on siirtänyt eläkesäästötililleen varoihinsa nähden kohtuuttomia summia edellisten kolmen vuoden aikana. Tällöin konkurssipesällä on oikeus vaatia kuitenkin ainoastaan sitä osaa suorituksista, joka katsotaan kohtuuttomaksi säästäjän varallisuuteen sekä oloihin nähden. (Finlex, laki sidotusta pitkäaikaissäästämisestä 17§, 18§)

9.3 PS-tilin tarjoajat

PS-tiliä vaihtoehtona tarjoavista pankeista sekä muista palveluntarjoajista osa tarjoaa tällä hetkellä mahdollisuutta sijoittaa vain rahastoihin. Toiset palveluntarjoajista puolestaan tarjoavat ainoastaan mahdollisuutta sijoittaa toimijan omiin rahastoihin, kun taas osa tarjoajista sallii sijoittamisen kaikkiin kotimaisiin rahastoihin. Monipuolisimmat palveluntarjoajista tarjoavat myös mahdollisuutta sijoittaa muissa maissa toimiviin

rahastoihin. Jotkut PS-tilin tarjoajista rajoittavat rahastosijoittamista eläkesäästäjän näkökulmasta. Monet palveluntarjoajista tarjoavat mahdollisuutta sijoittaa ainoastaan Helsingin Pörssissä noteerattuihin osakkeisiin, kun osalla tätä ei rajoiteta ollenkaan.

PS-tiliä tarjoavia yrityksiä on tällä hetkellä Suomessa kahdeksan. Palveluntarjoajat tällä hetkellä ovat Aktia, Eufex, Evli, Hypo, Nordea, Osuuspankki OP, Sampo pankki sekä Tapiola. Säästämissopimuksissa on huomattavia eroja sekä kulujen että sijoittamistoiminnan laajuuden osalta, joten tässä osiossa käyn läpi eri palveluntarjoajien vaihtoehdot PS-säästämiseen sekä kulut, joita palveluntarjoajat perivät omista palveluistaan. Sijoitustoiminnan laajuudella tarkoitan mahdollisuutta eri rahoitusinstrumenttien käyttöön eläkesäästäjän sijoitustoiminnassa. Otan alustavaan vertailuun kuitenkin vain suurimpien toimijoiden tarjoamat PS-tilit, koska suurimmilla toimijoilla PS-tilit ovat huomattavan paljon monipuolisemmat kuin pienemmillä palveluntarjoajilla. Suuremmat palveluntarjoajat julkaisevat myös markkinakatsauksia sekä ennusteita, joiden avulla sijoittajan on helpompi huomioida eri mahdollisuuksia rahoitusmarkkinoilla.

Eri palveluntarjoajien PS-tiliä verrattaessa suurin huomioon otettava asia on kulut. Osa palveluntarjoajista perii tilinhoitomaksuja, jotka voivat sijoitussumman kasvaessa kasvaa hyvinkin suuriksi. Tämän lisäksi mahdollisia kulueroja palveluntarjoajasta riippuen ovat nostomaksut, merkintä-, vaihto- ja lunastuspalkkiot sekä arvopapereiden lunastuspalkkiot. Nämä kaikki kuluerät vaihtelevat palveluntarjoajien välillä huomattavasti.

9.3.1 Aktia Pankki

Aktia on luonut PS-tilinsä helppojen ratkaisujen pohjalle. Aktialla on viisi valmista vaihtoehtoa, joista PS-säästäjä voi valita valmiin ratkaisun haluamansa riskitason mukaan. Tämän lisäksi on mahdollista luoda oma, yksilöllinenkin ratkaisu pitkäaikaissäästämiseen. Aktian vaihtoehtoista ensimmäinen ovat PS talletus, jossa koko säästösumma laitetaan PS sijoitus -tilille. Tässä vaihtoehdossa pitkä aikavälin tuotto-odotus on noin 2 % ja tilin korko on Aktia prime - 0,5 % -yksikköä. Toinen vaihtoehto on PS korko, jossa 90 % varoista sijoitetaan korkoinstrumentteihin ja 10 % osakeinstrumentteihin. Tällä PS-tilillä pitkän aikavälin tuotto-odotus on noin 2,7 %. Kolmas Aktian tarjoama vaihtoehto on PS Balans, jossa 50 % sijoitetaan korkoinstrumentteihin ja 50 % osakeinstrumentteihin. Tällöin tuotto-odotus kasvaa odotetusti 4,6 %:iin pitkällä aikavälillä. Neljäntenä vaihtoehtona on PS Tuotto, jossa 25 % sijoitetaan korkoinstrumentteihin ja 75 % sijoitetaan osakeinstrumentteihin. Tuotto-odotus kasvaa jälleen hieman, noin 5,6 % pitkällä aikavälillä. Viides vaihtoehto on PS osakerahasto, jossa kaikki varat sijoitetaan osakeinstrumentteihin ja pitkän aikavälin tuotto-odotus on noin 6,5 %. Aktia tarjoaa PS-tilin kautta säästämiseen myös kuudennen vaihtoehdon, jossa eläkesäästäjä voi itse räätälöidä omanlaisen ratkaisun Aktian tarjoamista sijoituskohteista. Aktian tarjoamia

sijoituskohteita ovat sijoitustili, sijoitustalletus, kaikki Helsingin pörssissä noteeratut arvopaperit ja Aktian valikoimiin kuuluvat rahasto-osuudet. (Aktia PS, 2-3)

Aktia perii PS-tilistä kuukausittaisen tilin hallinnointikulun, jonka suuruus on 3 euroa kuukaudessa. Ensimmäinen vuosi on kuitenkin ilman hallinnointikuluja. Tämän lisäksi Aktia perii toimenpidemaksuja, joita ovat merkintäpalkkiot, vaihtopalkkiot, lunastuspalkkiot sekä arvopapereiden välityspalkkiot. Merkintäpalkkiot ja vaihtopalkkiot vaihtelevat 0 % - 3 % rahastosta riippuen. Merkintäpalkkio on 0 % Aktian omissa rahastoissa, kun kyseessä on säännöllinen säästämissopimukseen sisältyvä rahasto. Lunastuspalkkio vaihtelee myös rahastosta riippuen 0,5 % - 1 % välillä. Arvopapereiden välityspalkkio on 1 %, mutta perittävä kulu on kuitenkin vähintään 25 euroa. Sijoituskohteista peritään myös hallinnointi- ja säilytyskuluja. Arvopapereiden sekä arvo-osuussäilytyksen kuukausittainen maksu on kolme euroa. Tämän lisäksi peritään myös sijoitusrahastojen hallinnointi- ja säilytyspalkkiot, jotka vaihtelevat rahastosta riippuen 0,4 % - 3,0096 % välillä. Säästämisstilille maksetaan myös korkoa, joka on Aktialla 0,25 % p.a. Sijoitustilin korko on Aktia Prime - 0,5 % -yksikköä ja sijoitustalletuksen korko määräytyy sopimuksen mukaan. Sopimusehdoissa sanotaan myös, että asiakkaan säästösumman tulee olla vähintään 40 euroa kuukaudessa. Jos eläkesäästäjä haluaa vaihtaa PS-tilinsä toiselle palveluntarjoajalle, vaatii Aktia kirjallisen irtisanomusilmoituksen, jossa ilmoitetaan tarvittavat tiedot siirtoa varten. Tämän lisäksi Aktia perii irtisanomismaksun, jonka suuruus on 100 euroa. Aktia on palveluntarjoajista ainoa, joka rajoittaa PS-tilin kautta tehdyt osakesijoitukset pelkästään Helsingin Pörssissä noteerattuihin osakkeisiin. (Aktia, ennakkotiedot säästämissopimuksesta, 3 & Taloussanomat)

Aktian tarjoama PS-tili antaa asiakkaalle helpon tavan eläkesäästämiseen. Asiakas voi valita omanlaisensa riskitason suoraan Aktian tarjoamasta valikoimasta. Asiakkaan tulee kuitenkin huomioida erittäin tarkasti PS-tiliin liittyvät kulut, koska osa palveluntarjoajista ei peri ollenkaan esimerkiksi kuukausi- tai vuosimaksua tilin hallinnoinnista.

9.3.2 Evli Pankki

Evli Pankin tarjoama PS-tili on nimeltään Evli PS-eläke. Evli Pankin tarjoamassa PS-tilissä säästäjä voi valita kahdesta eri vaihtoehdosta itselleen paremman. Ensimmäiseen vaihtoehtoon sisältyvät ainoastaan määräaikaistalletukset ja sijoitusrahastot. Toiseen vaihtoehtoon sisältyvät määräaikaistalletusten ja sijoitusrahastojen lisäksi myös osakkeet ja muut pitkäaikaissäästämässä sallitut sijoituskohteet. (Evli Pankki, 2, PDF)

Evli Pankki ei peri maksua tilinhoidosta kun kyseessä on sijoitusrahastot tai pankkituotteet. Evli kuitenkin perii 0,3 % p.a. säilytyksen arvosta sekä suomalaisista että ruotsalaisista arvopaperisijoituksista. Muista arvopaperisijoituksista peritään 1 % p.a. säilytyksen arvosta.

Kaikissa arvopaperisijoituksissa minimiveloitus on kuitenkin 7 euroa kuukaudessa. Tämän lisäksi Evli perii kulloinkin voimassaolevan palveluhinnaston mukaiset sijoitusrahastojen hallinnointi-, merkintä- sekä lunastuspalkkiot. Tällä hetkellä Evlin palveluhinnaston mukainen merkintäpalkkio on 0,5 % - 1 %, hallinnointipalkkio on 0,35 % - 3 % ja lunastuspalkkio on 1 % - 2 % minimin ollessa kuitenkin 20 euroa. Osassa sijoitusrahastoja lunastuspalkkiota ei peritä ollenkaan. Evli perii myös lähes kaikista osto- ja myyntitoimeksiannoista välityspalkkiot. (Evli Pankki, PS-eläke hinnasto; Evlin rahastojen hinnasto)

Evli perii osakekaupoista palkkioita kolmen eri palvelutason mukaan. Perustason arvo-osuustilin kuukausimaksu on 3 euroa ja osakkeiden välityspalkkio on 0,2 %, minimipalkkion ollessa kuitenkin 12 euroa. Seuraavat palvelutasot vaativat huomattavan suurta kaupankäynnin volyymia, jolloin välityspalkkiot ylittävät vuosineljänneksellä 300 euroa. (Evli Pankki, Kaupankäynti)

Asiakkaan siirtäessä PS-tilinsä Evli Pankista toiselle palveluntarjoajalle perii Evli 0,5 % säästövarojen arvosta, minimiveloitus tässä tilanteessa on kuitenkin 150 euroa. Evli Pankki perii myös PS-tilin nostovaiheessa omaa palkkiota, jonka suuruus on 1 % nostosummasta. (Evli Pankki, PS-eläke hinnasto)

Evli pankin PS-tili vaikuttaa alkuun kuluiltaan pienemmältä kuin monilla muilla palveluntarjoajilla, mutta asiaa tarkemmin katsottuna nostovaiheessa peritty 1 % palkkio saattaa kymmenen vuoden aikavälillä kasvaa yllättävänkin suureksi summaksi, vaikka varsinaista tilinhoitopalkkiota ei peritäkään. Jos kuukausittainen nostosumma on esimerkiksi 500 euroa, on nostosta perittävä palkkio 5 euroa jokaisesta nostosta.

9.3.3 Nordea Pankki

Nordean tarjoama PS-tili kulkee nimellä PS-sopimus. Nordean PS-sopimus ei perustu valmiisiin vaihtoehtoihin kuten esimerkiksi Aktian PS-tili, vaan sopimusta tehtäessä määritellään asiakkaan haluama riskitaso ja pyritään tätä kautta saamaan aikaan asiakasta tyydyttävä ratkaisu. Nordean PS-tilin kautta eläkesäästäjä voi sijoittaa varojaan rahastoihin, osakkeisiin, ETF:n, indeksi-lainoihin, joukkovelkakirjoihin sekä mahdollisesti talletus- ja määräaikaistileille. Nordean PS-sopimus tarjoaa monipuoliset vaihtoehdot eläkesäästäjälle, koska kaikki lain mukaan mahdolliset sijoituskohteet ovat käytettävissä. (Nordea, PS-sopimus)

Nordea perii tilinhoitomaksua, jonka suuruus on 0,3 % kokonaissijoituksesta. Summa on kuitenkin vähintään 2 euroa kuukaudessa. Vuonna 2010 tehdyistä PS-sopimuksista ei peritä ensimmäiseltä vuodelta tilinhoitomaksua. Avainasiakkailta tätä kuluu ei peritä ollenkaan kolmeen vuoteen. Nordealla on PS-tilin tarjontaan liitettynä Nordean omat rahastot, joista

Nordea ei peri merkintä- ja lunastuspalkkioita. Rahaston sääntöjen mukainen hallinnointipalkkio kuitenkin peritään. Tämä vaihtelee 0,6 % - 1,95 % välillä. Tämän lisäksi Nordea perii rahaston vaihdon yhteydessä vaihtopalkkion, joka on 0,5 % siirrettävän varallisuuden määrästä. (Nordea, PS-sopimus & Nordea, Rahastot)

Nordean PS-sopimuksen ottaneen henkilön täytyy avata pankkiin oma sijoituspalveluiden perussalkku. Nordea perii verkkopankin sijoituspalveluiden käytöstä salkussa 3 euroa kuukaudessa, avainasiakkaille hintaan 1,5 € ja Check In-asiakkaille ensimmäiset puoli vuotta ilmaiseksi. Nordealla on erikseen aktiivisalkku, joka sopii aktiivisen kaupankäyjän välineeksi. Tämän kuukausittainen käyttömaksu on 18 euroa. Tämän lisäksi kuukausittaisia kuluja ovat kotimaisten ja ulkomaisten arvopapereiden säilytysmaksut. Kotimaisten arvopapereiden osalta normaalihinta on 2 euroa kuukaudessa, kanta-asiakkaalle 1,5 euroa kuukaudessa ja avainasiakkaalle 1 euro kuukaudessa. Ulkomaisista arvopapereista peritään myös säilytysmaksua, joka eroaa kotimaisten arvopapereiden säilytysmaksusta. Ulkomaisten arvopapereiden säilytysmaksu peritään kerran vuodessa ja se on ruotsalaisten, tanskalaisten, norjalaisten ja virolaisten arvopapereiden osalta 0,1 % arvopapereiden arvosta, muiden EU-maiden sekä yhdysvaltalaisien, kanadalaisien sekä sveitsiläisten arvopapereiden osalta 0,15 % sekä muista ulkomaisista arvopapereista 0,4 % vuodessa. Vuositaisen säilytysmaksun vähimmäismäärä on kuitenkin 61,56 euroa. Kaupankäynti on asiakkaalle edullisinta verkkopankin välityksellä. Nordea perii puhelinpalvelun tai konttorin kautta tehdyistä sijoituksista 1 - 1,25 % välityspalkkion, kun verkkopankissa välityspalkkio on 0,1 - 0,25 %. (Nordea, PS-hinnasto)

Nordea ei peri PS-tilin kautta tehdyistä rahastosijoituksista merkintä- ja lunastuspalkkioita. Kuluja ei peritä myöskään joukko- ja indeksilainojen toimeksiannoista. Nordea antaa etuja aktiiviselle kaupankäyjälle. Kun PS-sopimuksen pohjana olevien arvo-osuustilien yhteenlasketut kulut ylittävät 45 euroa 3 kuukaudessa, on perussalkkupalvelu maksuton. Jos samat kulut ylittävät 90 euroa 3 kuukauden aikajaksolla, on myös aktiivisalkkupalvelu maksuton. Myös säilytysmaksut kotimaisista ja pohjoismaisista arvopapereista jätetään perimättä. Tämän lisäksi asiakas saa koti- ja pohjoismaisten osake- ja ETF-pörssitoimeksiantojen alennuksen, jolloin välityspalkkio kauppahinnasta on 0,2 %, kuitenkin vähintään 8 euroa. Ilman alennusta esimerkiksi Helsingin pörssissä tehdystä kaupasta välityspalkkio olisi 1 % kauppahinnasta. Jos 3 kuukauden sisällä välityspalkkiot ovat yhteensä vähintään 390 euroa, välityspalkkio kauppahinnasta on 0,15 %. Muut edut pysyvät samana kuin edellisessä alennusryhmässä. Nordea perii PS-sopimuksen siirrosta 1 % varallisuuden arvosta + 50 euroa. Nordea ei peri nostopalkkiota varojen takaisinmaksuvaiheessa. (Nordea, PS-hinnasto)

9.3.4 Sampo Pankki

Sampo Pankki Oyj tarjoaa omaa PS-tiliään nimellä Kissanpäivät-säästämissopimus. Sampo Pankki on ensimmäinen palveluntarjoajista, jotka eivät peri kuukausittaista tai vuosittaista tilinhoitopalkkiota PS-tilistään. Sampo Pankki ei myöskään peri nostoista palkkiota. Sampo Pankilla tuotevalikoimaan kuuluvat tällä hetkellä tilisäästäminen, osakkeet, rahastot, ETF:t sekä joukkovelkakirjalainat. Sampolla ei siis ole ainakaan vielä tarjolla indeksilainoja vaihtoehtona eläkesäästämisen instrumenteiksi. Rahastoista käytössä ovat Sampo Pankin omat rahastot, joista peritään merkintä-, lunastus- ja hallinnointipalkkiot. (Kissanpäivät-säästämissopimus)

Koska Kissanpäivät-säästämissopimuksesta ei peritä kuukausittaisia tai vuosittaisia maksuja, ovat siihen liittyvät kulut Sampo Pankin hinnastojen mukaisia eri sijoitusinstrumenttien mukaan. Rahastoissa kulut vaihtelevat rahastoittain. Merkintäpalkkiot vaihtelevat 0 % - 3 % välillä. Suurimassa osassa rahastoja merkintäpalkkiot ovat 0,5 % - 1 % välillä. Rahastojen lunastuspalkkiot vaihtelevat 0 % - 2 % välillä. Vähimmäislunastus- ja merkintäpalkkiot ovat aina kuitenkin vähintään 8 euroa, poikkeuksena palkkion ollessa rahaston kohdalla 0 %. Hallinnointipalkkiot vaihtelevat paljon rahastoittain. Pienimmät hallinnointipalkkiot ovat, 0,1 % ja suurimmat 3,25 % Sampo Pankin rahastoissa. Sampo Pankki ei peri erillistä vaihtopalkkiota rahaston vaihdon yhteydessä, vaihdosta peritään ainoastaan uuden rahaston merkintäpalkkio. (Sampo Rahastoyhtiö)

Osakemarkkinoilla kauppaa käydessä Sampo Pankki tarjoaa asiakkaalle kahta eri osakepakkaa, jotka toimivat osakekaupan työkaluina. Osakepakeista edullisempi on aktiiviosakepakki, jonka kuukausimaksu on 3 euroa. Tässä osakepakissa välityspalkkio on 0,25 % Helsingin, Tukholman, Kööpenhaminan sekä Oslon pörseissä ja 0,35 % muissa mahdollisissa pörseissä. Kalliimpi osakepakki on henkilöasiakkaiden PRO-osakepakki, jonka kuukausihinta on 24,40 euroa kuukaudessa. Tämä osakepakki on tarkoitettu päivittäin osakekauppaa käyvälle asiakkaalle. Vaikka kulu on kuukaudessa suurempi, on etukin suuri. PRO-osakepakissa markkinainformaatio saadaan reaaliajassa. Aktiiviosakepakissa informaatio kulkee viiveellä. Suurempi etu on kuitenkin välityspalkkiot, jotka ovat 0,15 % pohjoismaiden pörseissä ja muissa mahdollisissa 0,25 %. (Sampo, Osakepakkiesite 2010)

9.4 PS-tilien vertailu

PS-tilien kulut vaikuttavat melko samansuuruisilta. Pieneltä vaikuttavat erot kuitenkin kasvavat pitkäaikaissäästämässä ajan myötä suuriksi. Verrattaessa PS-tiliä keskenään tuleekin ottaa huomioon kaikki PS-tiliäihin liittyvät kulut. Monipuolisen sijoittajan näkökulmasta katsottuna PS-tilien erot ovat suuria. Jos eläkesäästäjä aikoo sijoittaa

ainoastaan rahastoihin, vertailua ei tarvita läheskään yhtä paljon. PS-tileihin liittyviä kuluja eivät ole ainoastaan suoraan PS-tiliin liittyvät maksut, vaan tämän lisäksi kannattavuutta saattavat laskea esimerkiksi rahastoihin tai osakkeiden hankintaan liittyvät kulut. Suurimmat kuluerät sijoituksissa kertyvät nimenomaan kaupankäyntikuluista.

	PS-tilien kulut	Aktia PS	Evli PS-eläke	Nordea PS-sopimus	Kissanpäivät-säästämissopimus
	Tilinhoitomaksu	3 € / kk	-*	2 € tai 0,3 % sijoituksesta	-
Rahastoihin liittyvät maksut	Merkintäpalkkio	0 % - 3 %	0,5 % - 1 %	-	0 % - 3 %
Muu arvopaperi-kauppa	Vaihtopalkkio	0 % - 3 %	0,5 % - 1 %, väh 20 €	0,5 %	-
	Lunastuspalkkio	0,5 % - 1 %	1 % - 2 %, väh 20 €	-	0 % - 2 %
	Hallinnointipalkkio	0,4 % - 3 %	0,35 % - 3 %	0,6 % - 1,95 %	0,1 % - 3,25 %
	Välityspalkkio	1%, väh 25€	0,2 %, väh 12 €	0,1 % - 0,25 %	0,25 %, väh 8 € ****
	Arvo-osuustili	3 € / kk	3 € / kk	3 € / kk	3 € / kk
	Säilytysmaksu	-	0,3%/1 % **	2 € / kk***	-
	Nostopalkkio	-	1 % nostosta	-	-
	* Ei peritä, jos sijoitukset ainoastaan sijoitusrahastoissa				
	** Suomalaiset ja ruotsalaiset arvopaperit 0,3 %, muut 1 %				
	*** Kotimaiset arvopaperit, muista peritään erillinen vuosittainen palkkio				
	**** Suomen ja muiden pohjoismaiden pörseissä				

Taulukko 1: PS-tilien kulut

Taulukko 1:ssä on kaikkien palveluntarjoajien yleisimmät PS-tileihin liittyvät kulut. Taulukkoa katsoessa huomaa nopeasti, että Aktia PS vaikuttaisi kuluiltaan kaikista suurimmalta. PS-tilistä kuukausimaksua perivät näistä palveluntarjoajista Aktia sekä Nordea. Aktian tarjoaman

PS-tilin kuukausimaksu on kiinteä, 3 euroa kuukaudessa. Aktia perii myös rahastoista kaikki hinnaston mukaiset palkkiot, jolloin kuluja kertyy näistäkin sijoittaessa melko paljon. Osakkeisiin sijoittaessa Aktia Pankin perimät palkkiot ovat suuremmat kuin muilla palveluntarjoajilla. Välityspalkkio osake- ja muissa sijoituksissa on 1 %, kuitenkin vähintään 25 euroa toimeksiannosta. Tämä on huomattavasti suurempi kuin muilla palveluntarjoajilla.

Evli Pankki ei peri varsinaista tilinhoitomaksua PS-tilistään, kunhan sijoitukset tehdään Evlin sijoitusrahastoihin tai tileihin. Osakkeisiin sijoitettaessa Evli perii kuitenkin kuluja, jotka ovat suomalaisista ja ruotsalaisista arvopapereista 0,3 % säilytyksen arvosta, vähintään kuitenkin 7 euroa kuukaudessa. Vaikka Evli ei peri kuluna varsinaista tilinhoitomaksua, kuukausittaiset velvoitteet monipuolisen sijoittajan kohdalla ovat kovemmat kuin muilla palveluntarjoajilla. Evli Pankkia ei siis välttämättä kannata valita, ellei aio sijoittaa säästövarojaan ainoastaan rahastoihin. Evli Pankki perii PS-tililtä myös nostopalkkiota, joka on 1 % nostettavasta summasta. Jos PS-tililtä nostettava summa on siis esimerkiksi 1000 euroa kuukaudessa, on nostopalkkio 10 euroa jokaisesta nostosta. Jos nostot tehdään 10 vuoden aikavälillä, tulee nostopalkkiosta kertymään melko suuri kulu. Vaihtoehtona on tietenkin tehdä töitä muutama vuosi pidempään ennen eläkkeelle jäämistä, jotta nostot tehdään 6 vuoden aikavälillä. Tällöin kokonaiskuluerä pienenee huomattavasti. Vaikka esimerkiksi Nordean PS-tilissä tilinhoitomaksu on vähintään 2 euroa kuukaudessa, on se monessa tilanteessa kannattavampi vaihtoehto.

Nordea perii PS-tilistään hoitokuluja 0,3 % sijoitusten arvosta tai vähintään 2 euroa kuukaudessa. Tilinhoitomaksu minimissään on siis 24 euroa vuodessa. Kun säästöjä kertyy tilille enemmän, myös tilinhoitomaksu kasvaa entisestään. Tällä tavalla tilinhoitomaksu voi olla säästämisen loppuvaiheessa satoja euroa vuodessa. Esimerkiksi, 100 000 euron säästöillä Nordean tarjoaman PS-tilin vuosikuluksi kertyy 300 euroa. Kuukausimaksu tällaisella sijoituksella on jo 25 euroa kuukaudessa. Nordean PS-tilissä on kuitenkin etu, jota muut palveluntarjoajat eivät tarjoa. Nordea antaa PS-sopimuksen kautta säästävälle kaikki Nordean rahastot ilman merkintä- ja lunastuspalkkioita.

Sampo Pankin tarjoamasta Kissanpäivät-säästämissopimuksesta ei peritä kuukausittaista maksua. Tämä tekee Sampo Pankin PS-tilistä erittäin mielenkiintoisen vaihtoehdon monelle PS-tilin hankkivalle eläkesäästäjälle. Sampo kuitenkin perii arvo-osuustilistä hinnaston mukaisen 3 euron suuruisen kuukausimaksun. Arvo-osuustilin kuukausimaksun perivät kuitenkin kaikki vertailussa olevat palveluntarjoajat ja kaikilla summa on sama 3 euroa kuukaudessa. Sampo Pankki perii hinnaston mukaiset kulut kaikista sijoituksista, kuten monet muutkin palveluntarjoajat. Sampo Pankki ei peri kuitenkaan rahaston vaihdosta vaihtopalkkiota, jonka monet muut palveluntarjoajat perivät.

Taulukko 1:n mukaisesti kuluja verratessa huomaa nopeasti, että näistä palveluntarjoajista kallein vaihtoehto on Evli Pankin tarjoama PS-tili. Evli Pankki ei peri tilinhoitomaksua PS-tilistään. Tästä huolimatta tulee kuluja monipuolisella sijoittajalla kertymään huomattavasti enemmän kuin muilla palveluntarjoajilla, koska Evli perii osakesijoituksista huomattavan paljon suuremmat kuluerät.

Mielenkiintoisimmat palveluntarjoajat monipuolisuus huomioon ottaen ovat Sampo Pankki sekä Nordea. Sampo Pankki tarjoaa PS-tiliään ilman tilinhoitomaksua. Tämä tuntuu suhteellisen suurelta edulta verrattuna muihin palveluntarjoajiin. Nordea puolestaan perii kuukausittaisen tilinhoitomaksun, mutta tarjoaa rahastoja ilman välitys- ja lunastuspalkkiota. Molemmat palveluntarjoajat tarjoavat sijoitusvaihtoehtoiksi kaikkia sallittuja sijoitusmuotoja.

10 Suorat sijoitukset arvopaperimarkkinoille

Karo Hämäläinen sanoo Sijoittajan käsikirjassa (2005, 15), että jokainen säästäjä ei ole sijoittaja, mutta jokainen sijoittaja on säästäjä. Tämä lause on täysin totta. Sijoittamiseen tarvitaan varoja, jotka säästämällä saadaan aikaiseksi. Hämäläisen mukaan ihmisen ollessa säästäjä, hän ei sijoita varojaan tuottamaan vaan seisottaa niitä esimerkiksi tilillään. Sijoittaja hänen mukaansa puolestaan sijoittaa varat tuottamaan entistä enemmän rahaa.

Arvopaperimarkkinoilla olevia tuotteita on valtava valikoima, mutta tässä keskityn samoihin vaihtoehtoihin, joita tarjotaan pitkäaikaissäästämisen vaihtoehtoiksi laissa Sidotusta pitkäaikaissäästämisestä 22.12.2009/1183. Arvopaperimarkkinalaki 26.5.1989/495 toimii koko sijoitustoiminnan pohjalla olevana lakina. Tässä laissa määritetään suuri osa kaikesta arvopaperikauppaan liittyvästä lainsäädännöstä. Suurimmat erot suorissa sijoituksissa liittyvät verotukseen sekä nosto-oikeuteen. Sijoittamalla suoraan arvopaperimarkkinoille varat ovat täysin likvidejä. Jos elämäntilanne muuttuu äkillisesti, on eläkesäästäjän mahdollista nostaa varat suoraan omalle tililleen. Tämä onkin suorien sijoitusten suurin etu verrattuna PS-tilin kautta suoritettuun eläkesäästämiseen.

Suorien sijoitusten osalta käyn läpi kahden suuren toimijan tarjoamat sijoitusvaihtoehdot sekä niihin liittyvät kulut. Palveluntarjoajia suorien sijoitusten osalta on alalla paljon, mutta keskityn kahteen suureen toimijaan, jotka ovat Nordea Pankki ja Sampo Pankki. Vaikka kulut voivat olla nimenomaan sijoitustoimintaan keskittyneillä palveluntarjoajilla pienemmät, suurempien toimijoiden valikoimat esimerkiksi rahastojen osalta ovat monipuolisemmat. Vertailukelpoisten tulosten aikaansaamiseksi olen valinnut samat palveluntarjoajat PS-tilin tarjoajiksi.

10.1 Arvopaperimarkkinalaki

Arvopaperimarkkinalaki 26.5.1989/495 (1 luku, 1§) koskee arvopaperien saattamista liikkeeseen, yleiseen liikkeeseen saatettujen arvopapereiden vaihdantaa ja selvitystoimintaa sekä kaupankäynnin järjestämistä arvopapereilla. Lain piiriin kuuluvat kaikki arvopaperit, jotka saatetaan yleiseen liikkeeseen. Arvopaperimarkkinalaki siis koskee osakkeita ja joukkovelkakirjalainoja sekä niiden osto- ja myyntioikeuksia sekä rahasto-osuuksia. (Finlex, arvopaperimarkkinalaki, 1 luku, 1§ - 2§)

Arvopaperimarkkinalain alkuperäinen säädös on vuodelta 1989, mutta vain pieni osa nykyisestä lakitekstistä on alkuperäistä. Erittäin suuri osa lain nykyisestä sisällöstä on lisätty lakiin vasta myöhemmin. Laki määrittelee erittäin tarkasti muun muassa julkisen kaupankäynnin kohteena olevien yritysten ja yhtiöiden tiedonantovelvollisuuden ja muut velvollisuudet, julkisen arvopaperipörssikaupan luvanvaraisuuden, sisäpiirintiedon väärinkäytön sekä toimintaa valvovat viranomaiset. Yksityishenkilöllä ei ole oikeutta käydä arvopaperikauppaa, vaan henkilön tulee tehdä arvopaperikaupat pörssimeklarin kautta. (Finlex, arvopaperimarkkinalaki)

10.2 Suorien sijoitusten verotus

Suurin ero suorissa sijoituksissa PS-tiliin nähden on verotus. Sijoittajan tehdessä sijoituksia suoraan arvopaperimarkkinoille verotetaan sijoituksia joka vuosi pääomatuloveroprosentin mukaan. Pääomatuloveroprosentti on tällä hetkellä 28. Suorissa sijoituksissa perittävät kulut ovat lähes kaikilla palveluntarjoajilla samat kuin PS-tilin kautta perittävät kulut, mistä johtuen verot luovat suurimman kulueron näiden välillä.

10.2.1 Osakkeiden, osinkojen sekä rahastojen verotus

Osinkojen verotus tulee ottaa huomioon verrattaessa suoria sijoituksia PS-tiliin. Osakkeiden myyntivoittoa verotetaan pääomatuloveroprosentin mukaan. Pörssiyritysten osakkeisiin tehdyistä sijoituksista kertyvät osingot ovat 30 % verovapaata ja lopusta 70 % maksetaan pääomaverona. Tämä on suuri ero PS-tiliin, jossa osingot saadaan verovapaana uudelleen sijoitettavaksi. Arvopapereiden säilytyksestä sekä hoidosta kertyvät kulut ovat verotuksessa vähennyskelpoisia 50 euron ylittävältä osalta. (Pörssisäätiö, 7)

Rahastot ovat itsessään verovapaa sijoittamisen muoto. Rahasto-osuuksien voitosta maksetaan pääomaverona. Vero maksetaan noston yhteydessä palveluntarjoajan toimesta, joten veroja ei tarvitse ilmoittaa sijoittajan henkilökohtaisessa veroilmoituksessa. Rahastosijoittamisesta ei makseta veroa, vaan vero maksetaan rahasto-osuuksia nostettaessa rahastosta saadusta

voitosta. Luovutusvoiton verotuksessa voidaan tehdä hankintameno-olettaman mukainen vähennys. Hankintameno-olettama on alle 10 vuoden rahasto-omistuksessa 20 % ja yli 10 vuoden rahasto-omistuksessa 50 %. Esimerkiksi, jos myy yli 10 vuoden omistuksen jälkeen rahasto-osuuksia 10000 € edestä, verotetaan ainoastaan puolta tästä myyntisummasta.

Verotettava summa on siis 5000 euroa, jolloin veron määräksi jää $5000 \cdot 28\% = 1400$ €. (Morningstar)

10.2.2 Joukkolainojen sekä indeksilainojen verotus

Osasta korkotuloja verotus suoritetaan lähdeveron kautta. Lähdeveron alaisia tuloja ovat talletustilien korot, joukkolainojen korot sekä indeksilainojen tuotot. Lähdeveron suuruus on 28 %, eli sama kuin pääomatulovero. Lähdevero peritään suoraan maksettavasta summasta, jonka vuoksi näitä tuloja ei tarvitse ilmoittaa veroilmoituksessa. Erona pääomatuloveroon on se, että lähdeveron alaiset kulut eivät ole verotuksessa vähennyskelpoisia. Rahastojen verotus riippuu sijoitusrahastosta. Jos kyseessä on tuottorahasto, sille maksetaan vuotuista tuottoa. Tällöin tuotot verotetaan vuosittain veroilmoitukseen täyttämällä. Jos kyseessä kasvurahasto, vuotuiset voitot lisätään jo olemassa olevaan pääomaan, jolloin verotus tapahtuu vasta rahasto-osuutta myydessä. Tällöin verotetaan koko myyntivoittoa. (Verohallinto 2005 & Pörssisäätiö, 10)

Indeksilainojen verotus on riippuvainen lainan myyntiajankohdasta. Jos laina myydään ennen sen eräpäivää, myyjälle syntyy joko luovutusvoittoa tai luovutustappiota. Luovutusvoitosta maksetaan tällöin 28 %:n lähdevero. Jos indeksilaina pidetään loppuun asti, palautetaan sijoittajalle hänen lainaamansa pääoma takaisin. Tämän lisäksi sijoittaja saa indeksihyvitystä, jos lainan arvo on yli nimellisarvon lainan eräpäivänä. Tässä tilanteessa indeksihyvitys verotetaan korkotulon lähdeveron mukaisesti. (Pörssisäätiö, 11-12)

10.2.3 Ulkomaisten sijoitusten verotus

Ulkomaisia sijoituksia tehneen henkilön tulee ilmoittaa veroilmoituksessaan sijoitusten tuotot sekä niistä maksetut verot, koska verottaja ei saa tietoa suoraan. Suomen valtio verottaa kaikkia Suomessa asuvia heidän ulkomaisista sijoituksistaan, ellei Suomen ja toisen valtion välinen verosopimus estä verottamista. Jos veroa on maksettu jo ulkomaille, huomioidaan se suomalaisessa verotuksessa. Ulkomailta saaduista osingoista suomalainen maksaa 28 prosenttia, eli pääomatulon mukaisesti. Tämän lisäksi ulkomaisten pörssiyhtiöiden osingot verotetaan myös ulkomailta 15 prosentin lähdeveron mukaisesti. Lähdeveron määrä on kuitenkin vähennettävissä Suomen verotuksessa, kun verovelvollinen esittää ulkomailta saadun lähdeveron maksutodistuksen. (Pörssisäätiö, 7-8)

11 Arvopaperikaupan palveluntarjoajat

Arvopaperikaupan palveluntarjoajia on erittäin paljon. Kaikilla suurilla pankkialan toimijoilla on omat arvopaperivälittäjät, jotka hoitavat varsinaisen arvopaperikaupan. Suuret toimijat tarjoavat arvopaperikaupan tavoiksi kaupan tekemistä fyysisesti konttorissa, puhelimitse tai Internetin välityksellä. Internetin välityksellä tehtävä arvopaperikauppa on edullisin tapa hoitaa toimeksiannot ja sitä varten on palveluntarjoajilla omat kaupankäynnin ohjelmistot. Samoja ohjelmistoja käytetään sekä suoriin sijoituksiin että PS-tilin kautta tehtäviin toimeksiantoihin.

Kulut vaihtelevat palveluntarjoajasta riippuen. Opinnäytetyöni tarkoituksena on verrata PS-tilin kautta tehtyjä sijoituksia suoriin sijoituksiin arvopaperimarkkinoille, jolloin suurin ero näiden vaihtoehtojen välille syntyy kuluista. Jotta opinnäytetyön tuloksista tulee mahdollisimman vertailukelpoisia, on kannattavaa vertailla samojen toimijoiden tarjoamia palveluita keskenään. Tällä tavalla pystytään saamaan PS-tilin ja suorien sijoitusten erot mahdollisimman selkeästi esille.

11.1 Nordea Pankki Oyj

Nordea tarjoaa sijoittajan tuotteiksi osakkeita, warranteja, sertifikaatteja, ETF:iä, rahastoja, joukkolainoja sekä tilejä. Tästä valikoimasta keskitytään kuitenkin osakkeisiin, rahastoihin ja ETF:n sekä joukkolainoihin. Warranteja ja sertifikaatteja ei voi käyttää PS-tilin osalta kuin varojen suojaamiseen, minkä vuoksi näitä en käytä vertailussa. Tilisijoittaminen ei ole pitkäaikaissäätämisessä myöskään kannattava vaihtoehto, minkä vuoksi tilisijoittamisen vertailu ei ole tarpeellista.

11.1.1 Osakesijoittaminen ja ETF

Nordea Pankki Oyj tarjoaa sijoittajalle kahta eri vaihtoehtoa, joiden kautta kauppaa pystyy käymään. Halvempi näistä vaihtoehdoista on perussalkku, jonka hinta on 3 euroa kuukaudessa. Tämä sopii sijoittajalle, joka ei käy kauppaa päivittäin, vaan sijoittaa varojaan tilanteen salliessa. Perussalkku-palvelussa kurssit näkyvät 15 minuutin viiveellä. Tämä voi aktiivisesti päivittäin kauppaa käyvällä olla liiankin pitkä viive, mutta säännöllisesti harvemmin sijoittavalle henkilölle tämä palvelu on mielestäni täysin riittävä. Nordean aktiiviselle sijoittajalle tarkoittaman salkun kuukausikulu on 18 euroa. Tässä palvelussa on peruskaupankäynnin lisäksi myös mahdollisuus rakentaa oma pörssisivunsa myös graafeina. Tämän lisäksi sijoittaja saa käyttöönsä Nordean osakemarkkinoiden tutkimukset sekä suositukset. Nämä eivät kuitenkaan mielestäni ole välttämättömiä palveluita, kun palveluita vertailee eläkesäästäjän näkökulmasta. (Nordea Online-sijoittaminen)

Nordean perimät kulut vaihtelevat kuitenkin sijoittajan aktiivisuuden mukaan. Aktiivisempi sijoittaja saa Nordealta etuja kulujen osalta. Kaikista kotimaisista arvopapereista peritään säilytysmaksua, jonka suuruus on 2 euroa kuukaudessa. Kun kauppaa käydään verkkopankin välityksellä Helsingin, Tukholman, Oslon tai Kööpenhaminan pörseissä, on välityspalkkio 0,25 % kauppahinnasta, kuitenkin vähintään 10 euroa. Muissa tarjolla olevissa pörseissä välityspalkkio on prosentuaalisesti pienempi, 0,1 %, mutta minimivälityspalkkio on kuitenkin 29 - 43 euroa. Muissa pörseissä kaupankäyntikulut siis nousevat helposti todella suuriksi. Koti- ja pohjoismaisten osakkeiden pörssi-kaupasta on kuitenkin mahdollista saada aktiivisella kaupankäynnillä alennusta. Jos välityspalkkiot ylittävät 3 kuukauden aikajaksolla 45 euroa, saa sijoittaja perus- ja aktiivisalkun toiminnot ilman kuukausimaksua. Jos välityspalkkiot puolestaan ylittävät 90 euroa edellisten kolmen kuukauden aikana, putoaa välityspalkkio 0,20 %:n sekä salkkupalvelun kuukausimaksut poistuvat. Jotta sijoittaja saisi kuukausimaksuttoman palvelun, sijoittajan tulisi tehdä kolmen kuukauden aikajaksolla vähintään viisi erillistä sijoitusta tai vaihtoehtoisesti sijoitusten arvon tulisi olla vähintään 18 000 euroa ($45 \text{ €} / 0,25 \% = 18\,000$) samalla aikajaksolla. Tämä on todella suuri sijoitus tehdä kolmen kuukauden aikajaksolla. (Nordea, Hinnat)

ETF:t ovat kuluiltaan samankaltaisia kuin osakkeet. Nordea siis perii ETF:stä samat välitys- ja muut palkkiot kuin osakkeista. Kaupankäynti ETF:llä onnistuu Nordealla helpoiten Internet yhteyden välityksellä kuten osakkeillakin. Tällöin kulut ovat huomattavasti pienemmät kuin hoitaessa sijoitukset puhelimitse tai konttorissa. (Nordea, ETF)

11.1.2 Rahastosijoittaminen

Nordea Pankilla on monipuolinen valikoima erilaisia rahastoja. Näissä ero PS-tilin ja suorien sijoitusten välillä on suuri verrattuna muihin toimijoihin. Nordea tarjoaa PS-tilin kautta tehtävät rahastosijoitukset ilman niihin liittyviä palkkioita. Suorissa sijoituksissa nämä palkkiot peritään normaalin palveluhinnaston mukaisesti. Rahastosijoittamisessa perittävät palkkiot ovat merkintä-, lunastus- ja hallinnointipalkkiot. Nordean rahastot on jaettu kolmeen pääryhmään: osakerahastoihin, yhdistelmärahastoihin sekä korkorahastoihin. Nordean Internet-sivuilla on Online-sijoittamiseen erikoistunut sivusto, jolta löytyy erittäin monipuoliset tiedot heidän tarjoamista rahastoista. Jokaisesta Nordean valikoimissa olevasta rahastosta löytyy riskiprofiilit, viime vuosien tuotot, osuuden arvot sekä niiden kehitys ja veloittavat palkkiot. Rahastoissa on sekä tuotto- että kasvuosuus, joista sijoittaja voi valita itselleen mieluisamman. Kasvuosuuden valinnut sijoittaja ei saa vuotuista voittoa omalle tililleen, vaan voitot siirtyvät kasvattamaan rahaston pääomaa. Jos puolestaan sijoittaja valitsee tuotto-osuuden, voitot jaetaan vuosittain. (Nordea, Rahastot & Nordea, Tuotto- tai kasvuosuus)

Rahastotyyppinä verrattaessa osakerahastoissa sekä tuotto-odotus että riskitaso ovat suurimmat. Osakerahastoissa rahaston varat sijoitetaan osakkeisiin, joiden tuotto-odotukset ja riskitaso ovat korkeammat kuin muissa rahastoissa. Rahastojen sijoituskohteet vaihtelevat rahastoittain. Rahaston säännöistä riippuen varat voidaan sijoittaa esimerkiksi maantieteellisen alueen toimintoihin tai toimialakohtaisesti. Osakerahastojen tuottotasoa on vaikea ennustaa, koska vaihtelu rahastosta toiseen voi olla todella suurta. (Nordea, Rahastot)

Nordean yhdistelmärahastot sijoittavat varoja eri rahoitusinstrumentteihin sekä muihin rahastoihin. Yhdistelmärahastossa pyritään hajauttamaan riskiä. Samalla kuitenkin myös tuottomahdollisuudet pienenevät. (Nordea, Rahastot)

Korkorahastot ovat rahastoalikoimassa kaikista vakaimpia. Korkorahastot sijoittavat korkosijoituksiin ja joukkolainoihin, joissa korko vaihtuu 3 tai 6 kuukauden välein. Tällä saadaan minimoitua riski lähes olemattomaksi rahaston arvon laskun suhteen. Korkorahastojen tuotot ovat kuitenkin selkeästi pienemmät kuin muissa rahastoissa. Korkorahastoissa merkintäsummat ovat kuitenkin melko suuria, suurimmassa osassa satoja euroja joka osuudesta. Tästä johtuen korkorahastot eivät välttämättä ole paras vaihtoehto kuukausittaiselle sijoittajalle. (Nordea, Rahastot)

Nordean rahastoista perimät kulut poikkeavat PS-tilin ja suorien sijoitusten välillä. Sijoittajan sijoittaessa varoja rahastoihin ilman PS-tiliä peritään sijoituksista kaikki hinnaston mukaiset palkkiot. Näitä palkkioita ovat merkintä-, lunastus- ja hallinnointipalkkiot. Palkkioiden määrä vaihtelee rahastojen välillä, merkintäpalkkiot vaihtelevat 0 % - 0,8 %, lunastuspalkkiot 0,5 % - 1 % ja hallinnointipalkkiot 0,4 % - 1,95 %. Suurin kuluerä pitkän aikavälin sijoituksessa on hallinnointipalkkio, joka peritään vuosittain. (Nordea, Rahastot)

11.2 Sampo Pankki Oyj

Sampo Pankki Oyj tarjoaa erittäin monipuoliset vaihtoehdot sekä sijoittajalle että PS-tilin kautta sijoittavalle eläkesäästäjälle. Sampo Pankki Oyj on osa Danske Bank -konsernia, jonka vuoksi sen tarjoamat sijoitustoiminnan ratkaisut ovat hyvin kattavat verrattuna moniin muihin alan toimijoihin. (Sampo Pankki, Danske Bank)

11.2.1 Osakesijoittaminen ja ETF

Sampo Pankki tarjoaa sijoittamisesta kiinnostuneelle henkilöasiakkaalle kahta eri osakepakkaa. Halvempi vaihtoehto on Aktiiviosakepakki, joka maksaa 3 euroa kuukaudessa. Tällä vaihtoehdolla pörssitoimeksiantojen välityspalkkiot ovat 0,25 % minimin ollessa 8 € Pohjoismaiden pörsseissä ja muissa pörsseissä 0,35 % minimin ollessa 20 €. Tässä vaihtoehdossa markkinainformaatio on viivästetty kuten Nordean halvemmassa vaihtoehdossa. Palveluun sisältyy myös muun muassa viivästetty kansainvälinen uutispalvelu, osakesuosituksset, tutkimustietokanta, kaupankäyntimahdollisuus 18 eri osakemarkkinoilla sekä analyysipalvelu. Tämä palvelu vaikuttaisi olevan täysin riittävä pitkäaikaissäätäjän näkökulmasta. (Sampo Pankki, Osakepakkiesite)

Sampo Pankin tarjoama toinen vaihtoehto on PRO-osakepakki. Tämä palvelu maksaa 24,40 €/kk. Suurimmat erot edullisempaan osakepakkiin ovat reaaliaikainen markkinainformaatio ja kansainvälinen uutispalvelu, sekä edullisemmat välityspalkkiot. Kuukauden kaupankäynnin ollessa alle 50 000 euroa, on välityspalkkio 0,15 %. Tämä on suuremman volyymin kaupankäynnissä suuri alennus, mutta pienemmällä volyymin kaupaa käydessä kuukausimaksut syövät osan saadusta edusta. (Sampo Pankki, Osakepakkiesite)

11.2.2 Rahastosijoittaminen

Sampo Pankilla on kattava valikoima rahastoja, joihin sijoittaja voi varojaan sijoittaa. Sampo Pankki tarjoaa kaikkia Danske Bank -konsernin rahastoja vaihtoehtoina sijoittajalle. Kuten Nordeallakin, myös Sampo Pankin tarjoamista rahastoista osassa on minimimerkintä. Suurimmassa osassa kansainvälisesti tai tietyille markkina-alueelle sijoittavista rahastoista minimimerkintä on 500 euroa kertasijoituksena, tai vaihtoehtoisesti jatkuvana säästämisenä minimikuukausierä on 30 euroa. Sampo perii rahastosijoittamisessa samat kustannukset sekä PS-tilin kautta että suorissa rahastosijoituksissa. Osa Sampo Pankin tarjoamista rahastoista on kuitenkin piensijoittajan ulottumattomissa, koska näissä minimimerkintä on 100 000 euroa. (Sampo Rahastoyhtiö)

Sampo Pankin sijoittajille tarjoamia rahastoja on yhteensä noin 60. Näistä rahastoista yli 50 on minimimerkinnältään sellaisella tasolla, johon myös piensijoittajalla on varaa. Rahastoissa kulut vaihtelevat rahastoittain. Merkintäpalkkiot vaihtelevat 0 % - 3 % välillä. Suurimmassa osassa rahastoja merkintäpalkkiot ovat 0,5 % - 1 % välillä. Rahastojen lunastuspalkkiot vaihtelevat 0 % - 2 % välillä. Vähimmäislunastus- ja merkintäpalkkiot ovat aina kuitenkin vähintään 8 euroa, poikkeuksena palkkion ollessa rahaston kohdalla 0 %. Hallinnointipalkkiot vaihtelevat paljon rahastoittain. Pienimmät hallinnointipalkkiot ovat, 0,1 % ja suurimmat 3,25 % Sampo Pankin rahastoissa. (Sampo Rahastoyhtiö)

12 PS-tilin vertaaminen suoriin sijoituksiin

Sijoituksia verrattaessa tulee rakennetun salkun olla mahdollisimman samankaltainen palveluntarjoajasta ja sijoitusmuodosta riippumatta. Tämän vuoksi valitsen mahdollisimman samankaltaiset rahastot ja arvopaperit sijoituskohteiksi. Vertailussa tulee olemaan Nordea Pankin ja Sampo Pankin tarjoamat PS-tilit sekä suorat sijoitukset. Vertailussa tuotto-odotus kuitenkin vaihtelee Nordean ja Sampon tarjoamien palveluiden välillä, koska rahastojen tuotto-odotukset ovat eri tasolla. Ero ei ole kovinkaan suuri, mutta palveluntarjoajien väliset vertailut eivät kuitenkaan ole täysin vertailukelpoisia. Tuotto-olettaman pitäisi olla sama, jotta tulokset olisivat täysin vertailukelpoisia. Tarkoituksena on kuitenkin lopullisessa vertailussa verrata PS-tilin ja suorien sijoitusten eroja, ei niinkään PS-tilien välisiä eroja.

PS-tiliä ja suoria sijoituksia verratessani vertaan kuluja 30-vuotiaana aloittaneen eläkesäästäjän kohdalla 33 vuoden aikajanalla siten, että kuukausittainen sijoitus on 100 euroa. Tällä sijoituksella vuodessa kertyy 1200 euroa ja 33 vuoden aikajanalla 39 600 euroa. Sijoitussummasta sijoitetaan 25 % rahastoihin ja 75 % muihin kotimaisiin arvopapereihin, kuten osakkeisiin ja ETF:iin. Kulut peritään palveluntarjoajien palveluhinnaston mukaisesti. Rahastoihin sijoitettavat varat sijoitetaan kahteen palveluntarjoajan rahastoon. Toisessa vaihtoehdossa eläkesäästäjä aloittaa säästämisen 40-vuotiaana ja säästää kuukaudessa 150 euroa, jolloin 23 vuoden aikana kertyvä pääoma on 41 400 euroa.

Suurin ongelma pitkän aikavälin säästämässä on se, että sijoituksista saatu tuotto voi vaihdella hyvinkin paljon. Jos kaikki varat sijoitetaan osakkeisiin ja tuoton oletetaan olevan 10 % vuodessa, voidaan olettaa 30 vuoden aikavälillä 1000 euron sijoituksen arvon nousseen 17 449 euroon ($1000 \text{ €} * 1,1^{30} = 17449 \text{ €}$). Tämä on erittäin hurja nousu ja mahdollinen vain todella hyvässä markkinatilanteessa. Alle 10 % tuottoon on kuitenkin mahdollista päästä sopivalla hajauttamisella. Tämä kuitenkin vaatii hyvää riskinsietokykyä. Kun varoista 25 % sijoitetaan rahastoihin ja 75 % osakkeisiin ja ETF:iin, voi riski olla monelle melko suuri. Pitkä aikaväli kuitenkin turvaa sijoitusten arvoa, kun pyritään saamaan tuottoa lopullista aikatavoitetta varten.

Vertailu tulee tapahtumaan tuotto-olettamilla. Molemmilta palveluntarjoajilta valitaan kaksi rahastoa, joihin molempiin sijoitetaan 12,5 % koko salkun arvosta. Koska valitut rahastot ovat melko uusia, rahastojen keskimääräinen tuotto määritetään 5 vuoden p.a. keskituotolla. Rahastoiksi valikoitui yksi yhdistelmä- ja yksi osakerahasto molemmilta palveluntarjoajilta ja rahasto-osuutena on kasvuosuus. Tällä tavalla sijoitus rahastossa kasvaa ajan myötä suuremmaksi ilman ylimääräisiä merkintäkuluja.

Salkun arvosta 75 % hajautetaan osakkeisiin ja ETF:iin. Varat pyritään sijoittamaan monipuolisesti eri toimialoille vakavaraisiin yhtiöihin, joiden osingonmaksukyvyn voidaan olettaa pysyvän hyvällä tasolla. Osakkeiden osalta keskimääräinen tuotto-olettama on 7 % vuodessa. Osakkeista kertyvän osingon tuotto-olettama on 3 % vuodessa. Osingoista verotetaan suorissa sijoituksissa 28 % pääomatulovero 70 % osingon määrästä. Koko osingosta laskettaessa veron määrä koko osingosta on siis 19,6 %. Laskennassa oletetaan myös, että osakkeiden oston jälkeen sijoituskohteita ei vaihdeta. Ostetut osakkeet pidetään siis säästöajan alusta loppuun asti. Osakkeiden volatilitteettia ja beta-kerrointa ei käyda erikseen läpi, koska näiden arvojen vaihtelu osakkeiden välillä on todella suurta. Näillä olettamilla voidaan laskea eri PS-tilien ja suorien sijoitusten välisiä kulueroja vaivattomasti. Osakkeiden välityspalkkioiden oletuksena ovat minimivälityspalkkiot.

Rahastojen osalta oletetaan, että sijoittaja on tehnyt säännöllisen rahastosäästämissopimuksen, jonka välityksellä merkinnät tehdään. Tämä pienentää rahastosijoituksista aiheutuvia kuluja, koska jatkuvassa rahastosäästämisessä kuluna peritään prosentuaalinen osuus merkintäsummasta. Koska rahastoista valitaan kasvuosuudet, tulee rahastojen verotus ajankohtaiseksi vasta eläkeiässä, kun varoja nostetaan. Rahastojen osalta oletetaan myös, että rahastossa olevat varat nostetaan vasta eläkeiässä, jolloin rahasto-osuus on omistettu yli 10 vuotta. Laskuissa hankintameno-olettama on siis 50 %, jolloin rahaston arvosta ainoastaan 50 % on verotettavaa tuloa varoja nostettaessa.

12.1 Nordea-vertailu

Nordea perii PS-sopimuksesta kuukausittaisen tilinhoitomaksun, joka on 0,3 % sijoituksesta, vähintään kuitenkin 2 euroa kuukaudessa. Nordea ei peri rahastosijoituksista merkintäpalkkioita PS-sopimuksen kautta säästettäessä, mutta suorien sijoituksin tämä kuluerä koituu maksettavaksi. Osakesijoituksista peritään samat maksut molemmissa vaihtoehdoissa. PS-tilin ja suorien sijoitusten salkkujen keskimääräinen tuotto on 4,38 % p.a.

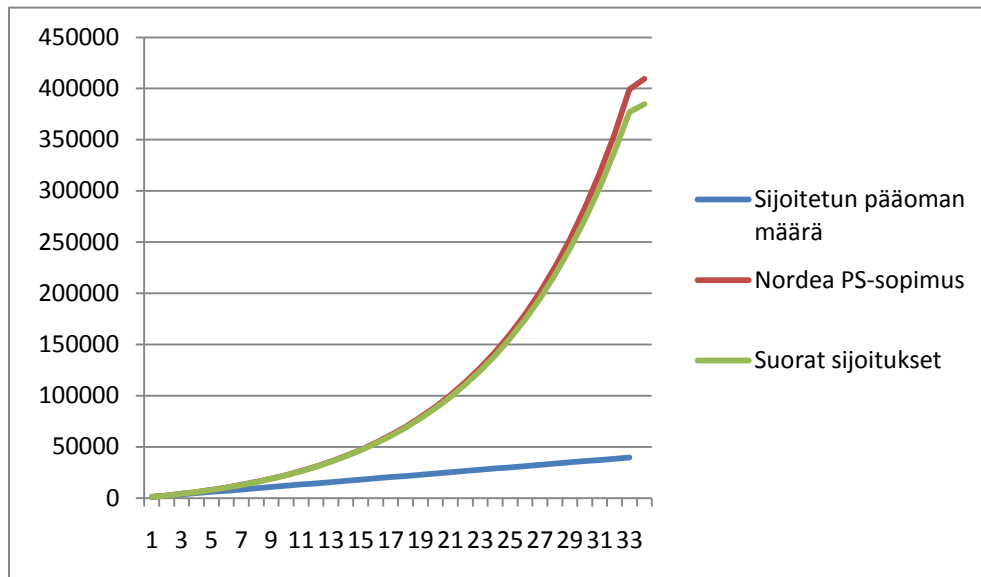
Nordean salkkuun merkityistä rahastoista ensimmäinen on nimeltään Nordea Suomi. Tämä rahasto sijoittaa pääasiassa suomalaisten yhtiöiden osakkeisiin. Rahaston tuotto p.a. on viimeisten viiden vuoden aikana ollut 5,04 %. Rahaston Beta-arvo on 0,99 ja volatilitteetti 27,47 %. Tämän rahaston arvo voi siis vaihdella paljonkin, jonka vuoksi sijoituksen pituuden suositellaan olevan vähintään 5 vuotta. Rahaston merkintäpalkkio on 0,8 %, hallinnointipalkkio 1,6 % ja lunastuspalkkio 1 %. Merkintä-, ja lunastuspalkkiota ei kuitenkaan peritä PS-tilin rahastosijoituksista. (Nordea, Rahastot Nyt)

Toinen Nordean rahastoista on Säästö 25. Tämän rahaston 5 vuoden p.a. tuotto on ollut 2,47 %. Rahasto sijoittaa pääsääntöisesti 25 % varoista osakemarkkinoille ja 75 %

korkomarkkinoille. Sijoitukset tehdään enimmäkseen muiden rahastojen kautta. Tämän rahaston beta on 0,95 ja volatilitteetti 5,61 %. Kyseessä on huomattavan paljon vakaampi rahasto. Rahaston merkintäpalkkio on 0,8 %, hallinnointipalkkio 1,2 % ja lunastuspalkkio 1 %. Merkintä- ja lunastuspalkkioita ei peritä PS-tilin rahastosijoituksista. (Nordea, Rahastot Nyt)

Suurimmat erot suorilla sijoituksilla ja PS-tilin kautta tehtävällä eläkesäästämällä on verotus ja kulut. Nordea perii PS-tilin rahastosijoituksista ainoastaan hallinnointipalkkion. Suoran sijoituksen tehnyt sijoittaja joutuu puolestaan maksamaan myös merkintäpalkkiot jokaisesta merkinnästä. Verotuksellinen ero on suuri. Kun PS-sopimuksen kautta sijoitettaessa pystytään välttämään veron maksaminen säästövaiheessa kokonaan, maksaa sijoittaja suorassa sijoituksessa verot osingoista vuosittain.

12.1.1 30-vuotias eläkesäästäjä palveluntarjoajana Nordea Pankki Oyj

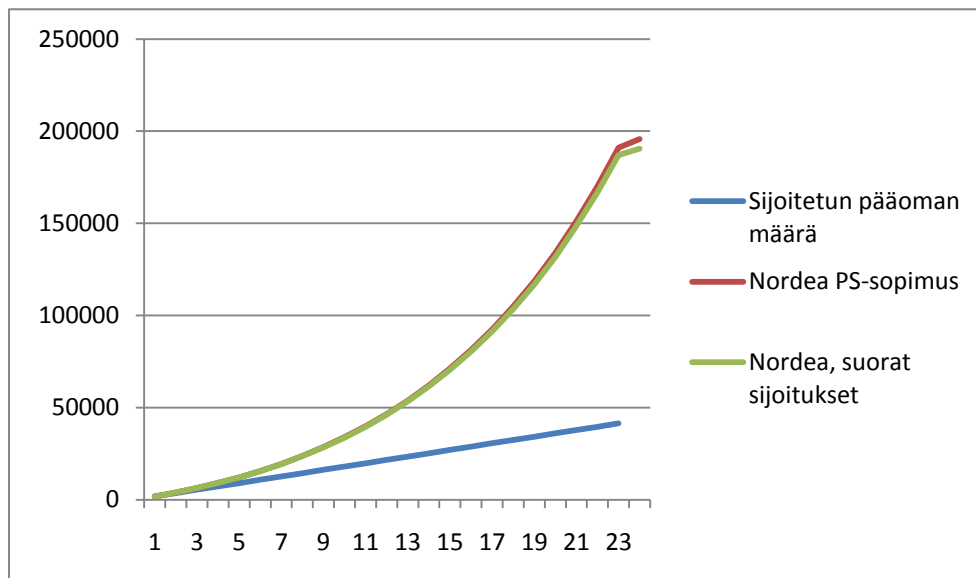
Kuvio 1: 30-vuotiaan 100 € kuukausittaisen sijoituksen tuotto eläkeikään mennessä.

Nordean tarjoama PS-sopimus kerryttää 30-vuotiaana aloittaneelle eläkesäästäjälle vuosien varrella kulujen ja verojen jälkeen 409 438,52 euroa. Sijoitettu rahamäärä on koko aikavälillä 1200 euroa vuodessa eli yhteensä 39 600 euroa. Tuottoa on siis saatu huomattavan suuri määrä. Yhtä suurilla kuukausisijoituksilla suorina arvopaperisijoituksina saatu summa on 385 743,45 euroa. Eläkesäästö on suorissa sijoituksissa 30-vuotiaana aloitetun eläkesäästämisen jälkeen 24 695,07 euroa pienempi kuin PS-tilin kautta säästettäessä. Suoran sijoituksen suurin etu on kuitenkin se, että nämä varat ovat koska tahansa nostettavissa.

Nordean perii rahastoista ainoastaan hallinnointipalkkiot, jotka ovat molemmissa rahastoissa 1,6 % rahasto-osuuden arvosta. Nordean Suomi-rahastosta 33 vuoden aikana kertyneitä kuluja on yhteensä 4111,10 euroa. Rahasto on kasvattanut 4 950 euron sijoituksesta 22 954,08 euroa. Kulut Säästö 25-rahastossa 33 vuoden ajalta ovat 2 301,50 euroa. Kulut ovat huomattavasti pienemmät, koska rahaston tuotto-olettama on pienempi. Rahastosta saadaan nostovaiheessa 10 539,35 euroa. Rahastoista kertyneet kulut yhteensä 33 vuoden aikana ovat 6 412,60 euroa. Suorissa sijoituksissa kertyneet kulut ovat Nordealla suuremmat, koska myös merkintäpalkkiot peritään. Merkintäpalkkiot eivät kuitenkaan ole kovinkaan suuret, 0,8 % jokaisesta merkinnästä. Kokonaiskulut rahastoista suorissa sijoituksissa ovat 388,80 euroa suuremmat kuin PS-tilin perittävät kulut.

Osakkeista perityt kulut ovat samat sekä PS-tilissä että suorissa sijoituksissa. Osakkeista peritään vuosien varrella 5 940 euroa, jonka lisäksi suorissa sijoituksissa osinkojen verotuksesta kertyvä kuluerä 33 vuoden ajalta on 17 527,78 euroa. Tämä kuluerä luo suurimman eron vertailussa. PS-tilin ja suorien sijoitusten välinen kuluero 33 vuoden sijoituksella on 17 916,96 euroa. Kuluista syntyvä ero ei ole kovinkaan suuri verrattuna sijoituksista saatuun tuottoon. PS-tilin ja suorien sijoitusten vertailun välistä summaa suurentavat PS-tilin verotuksellinen etu, jonka vuoksi vuosien varrella perityt verot eivät näy varsinaisessa kuluvertailussa ennen eläkeiänsaavuttamista.

12.1.2 40-vuotias eläkesäästäjä palveluntarjoajana Nordea Pankki Oyj

Kuvio 2: 40-vuotiaan 150 € kuukausittaisen sijoituksen tuotto eläkeikään mennessä.

40-vuotiaana aloittaneen eläkesäästäjän summa PS-tilin kautta sijoitettuna ehtisi kasvaa 41 400 euron suuruisesta rahamääräisestä sijoituksesta 195 658,41 euron suuruiseksi summaksi verojen jälkeen. Suorilla sijoituksilla saavutetaan samalla aikavälillä 190 570,85 euron suuruinen summa. 40-vuotiaana aloitetun eläkesäästämisen jälkeen PS-tilin kautta saatu tuotto on 5 087,55 euroa suurempi kuin suorassa sijoituksessa.

40-vuotiaana aloittaneen sijoittajan kulut ovat luonnollisesti myös pienemmät, koska aikaväli sijoituksille on lyhyempi. Nordean Suomi-rahastosta peritään 23 vuoden aikana 2 149,90 euroa kuluja. Nordean Säästö 25-rahastosta peritään yhteensä 1 437,81 euroa kuluina tällä tuotto-olettamalla. Osakkeista perittäviä kuluja kertyy 23 vuoden aikana 4 140 euroa. Suorissa sijoituksissa lisäksi tulee osingoista maksettavat verot, joita kertyy 7 211,21 euroa. Sijoituksista perittävät kulut kasvavat siis suhteessa sijoitusten kerryttämään tuottoon. PS-tilin kautta kulut ovat yhteensä 7 727,79 euroa 23 vuoden aikana kun suorissa sijoituksissa kuluja kertyy 15 234,58 euroa. PS-tilin ja suoran sijoituksen välinen kuluero on tänä aikana 7506,79 euroa.

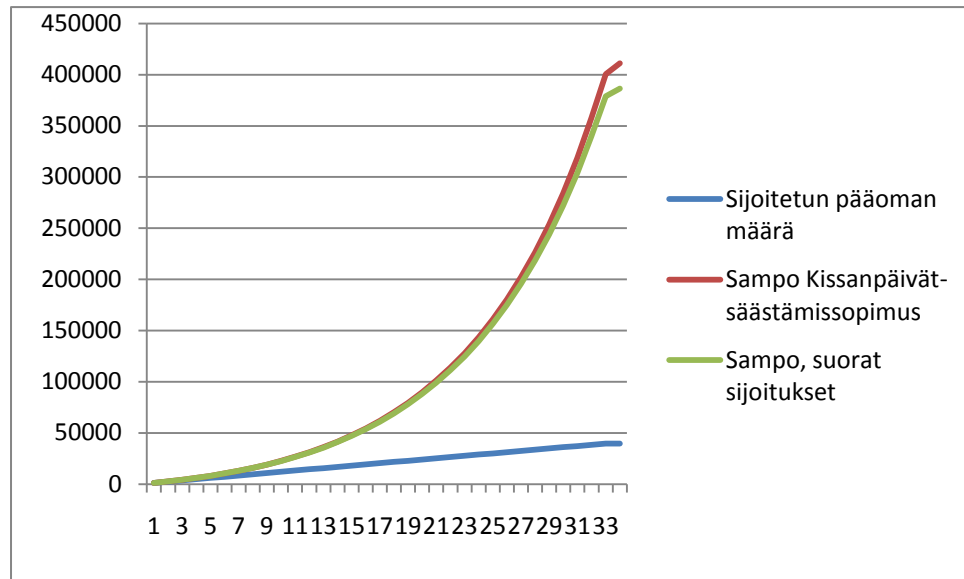
12.2 Sampo-vertailu

Sampo Pankki ei peri PS-tilistä kuukausittaista tilinhoitomaksua kuten Nordea. PS-tilin kautta sijoitettaessa rahastoista peritään kuitenkin kaikki hinnaston mukaiset palkkiot. Sampo Pankki perii myös osakesijoituksista hinnaston mukaiset palkkiot, jotka ovat samat sekä suorissa sijoituksissa että PS-tilissä. Sampo Pankin PS-tilin ja suorien sijoitusten salkkujen keskimääräinen tuotto p.a. on 4,45 %.

Sampo Pankin rahastoista tuotto-odotukseltaan suurempi on Danske Invest Suomi. Rahasto sijoittaa varat Suomessa toimivien yhtiöiden osakkeisiin ja keskittää sijoitukset Suomen suurimpiin yhtiöihin. Rahaston viimeisten 5 vuoden tuotto p.a. on ollut 4,28 %. Rahaston beta on 0,91 ja volatilitteetti 21,18 %. Rahaston merkintäpalkkio on 1 %, hallinnointipalkkio 1,52 % ja lunastuspalkkio 1 %. (Sampo Pankki Oyj, Rahastot)

Toinen Sampo Pankin rahasto on Kompassi 25. Tämän rahaston sääntöjen mukaan varoista 25 % sijoitetaan osakerahastoihin ja 75 % korkorahastoihin. Rahasto sijoittaa varat kansainvälisesti eri maantieteellisille alueille. 5 vuoden tuotto p.a. on ollut 3,53 % ja rahaston volatilitteetti 6,03 %. Rahaston merkintäpalkkio on 0,5 %, hallinnointipalkkio 0,1 % ja lunastuspalkkio 0,5 %. (Sampo Pankki Oyj, Rahastot)

12.2.1 30-vuotias eläkesäästäjä palveluntarjoajana Sampo Pankki Oyj

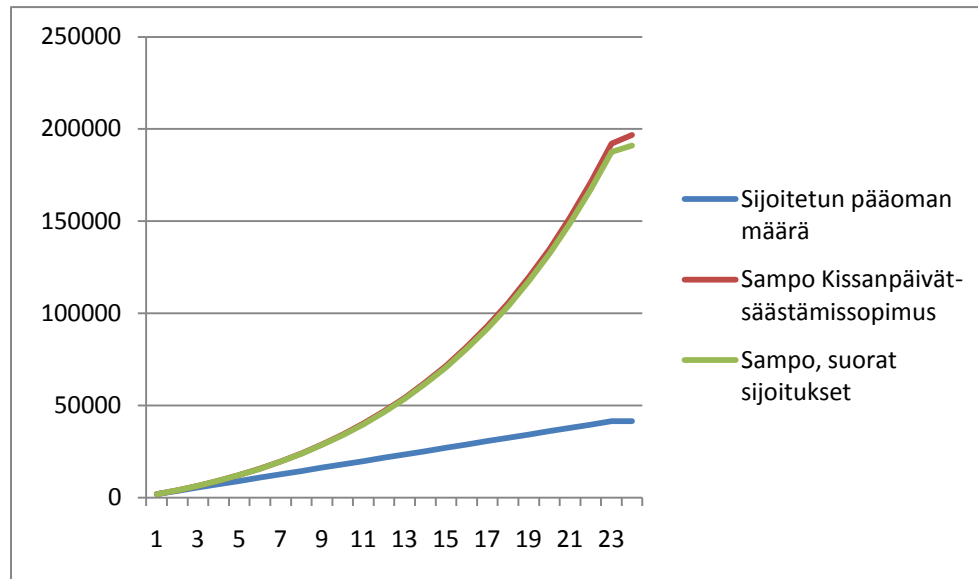
Kuvio 3: 30-vuotiaan 100 € kuukausittaisen sijoituksen tuotto eläkeikään mennessä

Sampo Pankin Kissanpäivät-säästämissopimuksen kautta 30-vuotiaana aloittanut eläkesäästäjä on saanut sijoituksensa kasvamaan verojen jälkeen 411 103,98 € suuruisiksi. Sijoitussumma joka vuodelta on 1200 euroa, joten sijoitettu summa on yhteensä 39 600 euroa. Suorat arvopaperisijoitukset ovat tuottaneet samalla aikavälillä ja sijoitussummalla 386569,00 euroa. PS-tilin kautta säästetty summa on 24 534,98 euroa suurempi.

Sampo Pankki perii Danske Invest Suomi-rahastosta 33 vuoden aikana yhteensä 3 541,55 euroa. Kompassi 25-rahastosta peritään vuosien aikana 291,00 euroa. Tämän rahaston kokonaiskustannukset ovat huomattavasti muita rahastoja pienemmät. Sampo Pankki perii osakekaupasta 33-vuoden aikavälillä kaupankäyntikustannuksina 4950 euroa. Tämän lisäksi suorista sijoituksista peritään osingoista verot, joita kertyy yhteensä 17 553,36. Sampon suorien sijoitusten ja PS-tilin välinen kuluero kertyy ainoastaan osinkojen verotuksesta, koska Sampo Pankki perii myös suorista sijoituksista samat kuluerät kuin PS-tilistä.

12.2.2 40-vuotias eläkesäästäjä palveluntarjoajana Sampo Pankki Oyj

40-vuotiaana aloittaneen eläkesäästäjän sijoittama 41 400 euroa ehtii PS-tilille säästettäessä kasvaa 196 739,72 euron suuruisiksi summaksi. Jos varat sijoitetaan suoraan arvopaperimarkkinoille, summa kasvaa 191 101,15 euron suuruisiksi. PS-tilille kertyy 23 vuoden aikavälillä siis 5 638,57 euroa enemmän. PS-tilin tuoma etu on lyhyemmällä aikavälillä siis huomattavasti pienempi.

Kuvio 4: 40-vuotiaan 150 € kuukausittaisen sijoituksen tuotto eläkeikään mennessä

Sampo Pankin rahastoista perimät kulut eivät eroa toisistaan PS-tilin ja suorien sijoitusten välillä. Sampo Pankin perimät palkkiot Danske Invest Suomi-rahastosta 23 vuoden aikana ovat olleet 1 980,38 euroa. Säästö 25-rahastosta perityt kulut 23 vuoden aikana ovat yhteensä 183,23 euroa. Suorissa sijoituksissa peritty osinkojen vero on 23 vuoden aikana 7 222,02 euroa. Koska Sampo Pankki perii rahastoistaan samat kulut molemmissa vaihtoehdoissa, tämä kuluerä on ainoa, joka kasvattaa PS-tilin ja suorien sijoitusten välistä eroa Sampo Pankin tarjoamissa vaihtoehdoissa.

13 Johtopäätökset

PS-tilin ja suorien sijoitusten eroja vertailtaessa ei voida yksiselitteisesti sanoa, kumpi on kannattavampi. Molemmissa muodoissa on omat hyvät ja huonot puolensa. Eläkesäästäjän näkökulmasta katsottuna PS-tilin tuoma verohyöty on kiistaton. Molempien palveluntarjoajien PS-tilit tuovat suuremman tuoton kuin suorat sijoitukset arvopaperimarkkinoille samalla palveluntarjoajalla. Aika-arvon vaikutus on kuitenkin todella suuri. 30-vuotiaana aloittanut eläkesäästäjä saa samalla sijoitetun pääoman määrällä yli 2 kertaa suuremman tuoton kuin 40-vuotiaana aloittanut eläkesäästäjä. Pitkä aikaväli samalla myös turvaa sijoitusten tuottoa. Hyvin hajautettu salkku turvaa positiivisen tuoton kokonaissijoitukselle. Pitkällä aikavälillä sijoitetut varat tasaavat omistettujen arvopapereiden ostohinnan keskimääräiselle tasolle. Oletetun tuottotason saavuttamista ei voida mitenkään taata, joten sijoitusten arvo eläkeiässä voi olla huomattavastikin pienempi. Markkinat voivat olla tappiolliset pitkiäkin jaksoja. Jos markkinoille on menty epäedullisessa markkinatilanteessa, voi tuotto koko ajalta

olla huomattavasti pienempi. Pitkällä aikavälillä voidaan olettaa, että yksittäiset huonot vuodet voivat syödä tuottoa huomattavasti.

Yksi suurimmista vaikuttavista tekijöistä PS-tilin kannattavuudessa on säästöaika. 30-vuotiaana aloittava eläkesäästäjä saa huomattavan paljon suuremman hyödyn kuin 40-vuotiaana aloittanut eläkesäästäjä. PS-tilin hyödyt tulevat entistä suuremmassa roolissa esille, jos eläkesäästäjä käy kauppaa hyvin aktiivisesti. Mitä vähemmän sijoituskohteita vaihdetaan, sitä pienempi on hyöty PS-tilillä. Suorissa sijoituksissa myyntivoitot ovat verollisia, kun PS-tilin kautta nämä varat voidaan sijoittaa ilman ylimääräisiä kuluja. Vertailussa käytiin läpi tilanne tietyllä tuotto-olettamalla sekä vähäisellä kaupankäynnillä. PS-tili kuitenkin hyödyttää enemmän jos kauppaa käydään aktiivisemmin, koska myyntivoittojen verotusta ei PS-tilin yhteydessä suoriteta kuten suorissa sijoituksissa. Pelkästään ostamalla ja pitämällä sijoituksia PS-tilistä saatu hyöty on huomattavasti pienempi, koska tällöin verotuksellista hyötyä ei saada. Aktiivisesti kauppaa käyvä hyötyy PS-tilin toisesta veroedusta, kun vaihdettaessa sijoituskohdetta ei veroja peritä ollenkaan. Osa palveluntarjoajista perii omat kulut kohteita vaihdettaessa, mutta nämä kulut ovat pieniä verrattuna suorissa sijoituksissa perittäviin veroihin.

Oma sijoitusstrategia vaikuttaa paljon palveluntarjoajan valintaan. Jos eläkesäästäjä aikoo sijoittaa kaikki varansa rahastoihin, on palveluntarjoajan valinta huomattavan paljon helpompaa kuin sijoitettaessa monipuolisesti. Yksinkertaisempien PS-tilien tarjoajia löytyy huomattavasti enemmän kuin monipuolisia palveluntarjoajia. Monipuolisen sijoittajan valintaa vaikeuttavat perittävät kulut, jotka vaihtelevat huomattavasti palveluntarjoajalta toiselle. Nordean ja Sampon PS-tilien väliset erot olivat kuitenkin vertailussa yllättävän pienet. Vaikka Nordean PS-tilillä on tilinhoitomaksu, joka 33-vuoden aikana verottaa yhteensä noin 10 000 euron kulut, PS-tilien välinen ero ei ole kovinkaan suuri. Tähän vaikuttaa laskelmissa kuitenkin 0,075 % - yksikön ero tuotto-olettamassa. Sampo Pankin PS-tili on tuotto-olettamaltaan suurempi. Tämä pienentää eroa kuitenkin entisestään. Jos tuotto-olettamat olisivat samat molemmissa, eroa ei olisi käytännössä ollenkaan. Sampo Pankki perii rahastoista kaikki hinnaston mukaiset kulut, joka syö tuottoa jonkin verran.

Palveluntarjoajien perimissä kuluissa on myös yllättävän vähän eroja. Nordea Pankin perimät maksut PS-tilin kautta sijoitettaessa on 33 vuoden aikana 12 352,61 euroa ja Sampon perimät kulut ovat 8 782,55 euroa. Kulujen välinen erotus on 3 570,06 euroa 33 vuoden aikana. Nordea perii hieman enemmän kuluja, mutta ero PS-tilien välisessä tuottovertailussa on todella pieni. Lähes vastaavalla tuotto-olettamalla tämä tuottoero on todella pieni.

Suurin vaikuttava tekijä on kuitenkin pitkä aikaväli, jolla tuotto saadaan. Lyhyempi aikaväli pienentää myös tuottoeroa suoran sijoituksen ja PS-tilin välillä, koska korkoa korolle -ilmiöllä

saatu tuotto on lyhyemmällä aikavälillä huomattavasti pienempi. 40-vuotiaana aloitettu eläkesäästäminen ei siis kerrytä läheskään yhtä suurta tuottoeroa PS-tilin ja suorien sijoitusten välille. 40-vuotiaan sijoittajan 150 € kuukausittainen summa ei kerrytä tuottoa läheskään yhtä paljon, vaikka rahana sijoitettu summa on hieman suurempi kuin 30-vuotiaana aloittaneen kokonaisuudessaan sijoittama pääoma.

Pitkän aikavälin merkitys korostuu myös sijoitusten tekemisessä. Mitä pidemmällä aikavälillä sijoituksia tehdään, sitä suuremmaksi voidaan olettaa myös pääoman kasvavan. Myöhemmin aloittanut eläkesäästäjä ei voi odottaa läheskään yhtä suurta tuottoa sijoittamilleen varoille, oli varat sitten sijoitettu PS-tilin kautta tai ilman. Pitää ottaa huomioon myös se, että mitä aktiivisemmin kauppaa käy, sitä kannattavammaksi PS-tili ajan myötä tulee. Suorissa sijoituksissa myyntivoitoista peritään verot jokaisen myynnin yhteydessä. Tämä syö voittoja huomattavasti, jolloin ero PS-tilin ja suorien sijoitusten välillä on paremmin nähtävissä. Myyntivoitoista maksettava vero syö nopeasti pääomaa, jota tässä vertailussa ei otettu huomioon.

Suorien sijoitusten suurin etu verrattuna PS-tiliin on se, että varat ovat likvidejä. Varat voidaan tarpeen vaatiessa ottaa käyttöön koska tahansa maksamalla niistä verot ja muut arvopapereiden myyntiin liittyvät palkkiot.

PS-tili on varmasti monelle eläkesijoittajalle erittäin varteenotettava vaihtoehto. Itse en kuitenkaan ole valmis sitomaan kaikkia eläkettä varten kerättäviä varojani PS-tiliin, koska varojen nosto ei ole mahdollista ennen eläkeikää ilman seurauksia. Nopeasti muuttuvassa maailmassa elämäntilanteet voivat muuttua hyvinkin nopeasti. Tämän vuoksi on tärkeää, että ainakin osa varoista on likvidejä, jotta elämäntilanteiden muutoksiin voidaan reagoida. Vastuu eläkesäästämisestä on siirtymässä entistä suuremmassa määrin yksilölle. Uudet verotuetut eläkesäästämisestä muodot tuovat markkinoille entistä paremmat mahdollisuudet reagoida tähän muutokseen. Eläkesäästäjän tulee kuitenkin ottaa huomioon myös se, että tulevaisuudessa myös verotus tulee muuttumaan. Oletettavasti tulevaisuudessa pääomatuloveroprosentti ei tule olemaan enää 28 %, vaan se tulee nousemaan entisestään. Tämä vähentää pääomatuloveron alle päätyvän eläkesäästämisestä kannattavuutta verrattuna esimerkiksi sijoitusasuntojen hankintaan.

Jokaiselle ihmiselle löytyy itselleen sopiva eläkesäästämisestä muoto, eikä PS-tili välttämättä ole kaikille se paras. Vaihtoehtoja löytyy todella paljon. Suorien sijoitusten lisäksi vaihtoehtoina ovat esimerkiksi rahastot ja asuntosijoitukset. PS-tilin etuna on kuitenkin sen monipuolisuus verrattuna muihin eläkesäästämisestä muotoihin. Jokaiselle ihmiselle löytyy omanlainen eläkesäästämisestä muoto, eikä yhdenkään voi väittää olevan väärä toiseen verrattuna.

Lähteet

Kirjalliset lähteet

- Hämäläinen, K. 2005. Sijoittajan käsikirja. Talentum.
- Hämäläinen, K. 2003. Osakesijoittajan opas. Helsinki: Tammi.
- Leppiniemi, J. 2009. Rahoitus. Helsinki: WSOY.
- Nordea, 2010. Hinnasto, PS-sopimus. Tulostettu 2.9.2010.
- Osuuspankki OP. PS-hinnasto. Osuuspankki Leppävaara. Haettu 9.9.2010.
- Saario, S. 2007. Saarion sijoituskirja. Juva: WSOY.
- Vaihekoski, M. 2002. Excel Rahoitusalan sovellukset. Vantaa: WSOY.

Sähköiset lähteet

- Aktia. Aktia PS. Viitattu 7.9.2010.
http://www.aktia.fi/c/document_library/get_file?uuid=999ef15d-c7f9-4499-a2a3-4dc3702580d9&groupId=10143
- Aktia. Ennakkotiedot säästämissopimuksesta. Viitattu 7.9.2010.
http://www.aktia.fi/c/document_library/get_file?uuid=7d4ccc64-6cf4-4f81-8387-9989929786bd&groupId=10143
- Eläketurvakeskus. Suomen eläkejärjestelmä 2007. Viitattu 1.9.2010.
<http://www.etk.fi/Binary.aspx?Section=40896&Item=60248>
- Evli Pankki. Kaupankäynti. Viitattu 8.9.2010.
https://www.evli.com/web/FI/fi/yksityiset_ja_yritykset/kaupankaynti
- Evli Pankki. Evlin rahastojen hinnasto. PDF. Viitattu 8.9.2010.
- Evli Pankki. PS-eläke hinnasto. Viitattu 8.9.2010.
<https://www.evli.com/web/FI/fi/nostot/ps-hinnasto>
- Evli Pankki. Sidotun pitkäaikaissäästämisen ennakkotiedot. Viitattu 8.9.2010.
https://www.evli.com/docroot/agreements/agreement.psinfo_fi.pdf
- Finlex. Laki sidotusta pitkäaikaissäästämisestä. Viitattu 3.9.2010.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2009/20091183>
- Finlex. Työntekijän eläkelaki. Viitattu 3.9.2010.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2006/20060395>
- Investori 2003. Rahastosijoittajan verotus lyhyesti. Viitattu 25.9.2010.
<http://www.investori.com/cgi-bin/read.pl?a00/s001102.htm>
- Investori 2005. Sijoitusrahastojen tunnusluvut. Viitattu 20.9.2010.
<http://www.investori.com/cgi-bin/read.pl?a03/s031201.htm>

Kauppalehti. PS-tilin tuottopolku yllättää. Viitattu 8.9.2010.

<http://www.kauppalehti.fi/5/i/talous/uutiset/avoinarkisto/index.jsp?xid=3804761&date=2010/06/11>

Morning Star. Nordea Suomi Kasvu. Viitattu 23.9.2010.

<http://www.morningstar.fi/fi/snapshot/snapshot.aspx?lang=fi-FI&id=FOGBR04OC0>

Morningstar. Osa 7: Sijoitusrahastot ja verotus. Viitattu 26.9.2010.

<http://www.morningstar.fi/fi/news/article.aspx?lang=fi-FI&articleid=82689&categoryid=295>

Nordea. ETF. Viitattu 17.9.2010.

<http://www.onlinesijoittaminen.fi/Tuotteet/ETF/29136.html>

Nordea. Hinnat. Viitattu 16.9.2010.

<http://www.nordea.fi/Henkil%C3%B6asiakkaat/S%C3%A4%C3%A4st%C3%B6t%2bja%2bsijoitukset/Sijoittaminen%2bverkkopankissa/Hinnat/874892.html>

Nordea. Kasvu- tai tuotto-osuus. Viitattu 17.9.2010.

<http://www.nordea.fi/Henkil%C3%B6asiakkaat/S%C3%A4%C3%A4st%C3%B6t+ja+sijoitukset/Neuvoja+sijoittamiseen/Kasvu-+tai+tuotto-osuus/702844.html>

Nordea. Perus- tai aktiivisalkku. Viitattu 16.9.2010.

<https://www.nordea.fi/sitemod/modules/forms/index.aspx?formid=794bd152-95d1-4821-8302-165b384d03ca>

Nordea. Rahastot. Viitattu 17.9.2010.

<http://www.onlinesijoittaminen.fi/Tuotteet/Rahastot/29286.html>

Nordea. Rahastot Nyt. Viitattu 27.9.2010.

<http://funds.nordea.com/fin/services/funds/performance.asp?navi=performance>

Nordea. PS-sopimus. Viitattu 10.9.2010.

<http://www.nordea.fi/Henkil%C3%B6asiakkaat/S%C3%A4%C3%A4st%C3%B6t+ja+sijoitukset/PS-sopimus/1332902.html>

Pörssisäätiö. PS-tilien kulut kannattaa syynätä tarkkaan. Viitattu 13.5.2010.

<http://www.porssisaatio.fi/artikkelit/ps-tilien-kulut-kannattaa-syynata-tarkkaan>

Pörssisäätiö. PS-tilin verotus. Viitattu 8.9.2010.

<http://www.porssisaatio.fi/artikkelit/sijoittajan-vero-opas-2010,5>

Pörssisäätiö. Sijoittajan vero-opas 2010, PDF. Tulostettu 14.9.2010.

<http://www.porssisaatio.fi>

Sampo Pankki Oyj. Osakepakkiesite 2010. PDF. Viitattu 14.9.2010.

<http://www.sampopankki.fi/PDF/fi/Henkiloasiakkaat/S%C3%A4%C3%A4st%C3%A4%20ja%20sijoita/Osakepakkiesite.pdf>

Sampo Pankki Oyj. Danske Bank. Viitattu 21.9.2010.

<http://www.sampopankki.fi/fi-fi/TietoaSampoPankista/SampoPankkilyhyesti/konserni/Pages/konserni.aspx>

Sampo Pankki Oyj. Uusi Kissanpäivät Säästämissopimus pähkinänkuoressa. Viitattu 10.9.2010.

<http://www.sampopankki.fi/fi-fi/Henkiloasiakkaat/SaastaSijoita/Documents/Kissanpaivat.html?cpage=kissanpaivat-saastamissopimus&ch=2480>

Sampo Pankki Oyj. Rahastot. Viitattu 21.9.2010.

http://www.danskeinvest.fi/plsql/fane_blad.leaf_engine_sharepoint?p_menu=KURS_LISTER&p_language=59&p_fane_id=TRAIL_SHORT&p_vafdeling=&p_menu_id=2&p_mother_id=0

Sampo Rahastoyhtiö. Hinnasto(PDF). Viitattu 20.9.2010.

http://www.danskeinvest.fi/pdf/pricelist_SMPFI.pdf

Taloussanomat. Pitkäaikaissäästöjen sijoituskohteita ja kuluja. Viitattu 6.9.2010.

<http://www.taloussanomat.fi/ps-saastot/sijoituskohteet-ja-kulut/>

Tapiola Pankki Oyj. Rahastojen hinnasto. PDF. Viitattu 14.9.2010.

<http://www.tapiola.fi/NR/rdonlyres/D983F60F-94EB-49A0-B125-4CB1EB0AF255/0/Hinnasto.pdf>

Tapiola Pankki Oyj. PS-sopimuksen esittely. Viitattu 14.9.2010.

http://www.tapiola.fi/www/Yksityisasiakkaat/Saastot_ja_sijoitukset/Elakesaastaminen/Pitk_aikaissaastaminen/esittely.htm

Verohallinto. Eläkkeet ja verotus. Viitattu 2.9.2010.

<http://www.vero.fi/nc/doc/download.asp?id=3475;36363>

Verohallinto 2005. Lähdevero. Viitattu 14.9.2010.

http://www.vero.fi/?article=156&domain=VERO_MAIN&path=5,363&language=FIN

Veronmaksajain keskusliitto. 2010. Viitattu 13.5.2010.

<http://www.veronmaksajat.fi/fi-FI/omatveroasiat/pstili/>

Kuviot ja taulukot

Taulukko 1: PS-tilien kulut	26
Kuvio 1: 30-vuotiaan 100 € kuukausittaisen sijoituksen tuotto eläkeikään mennessä.	37
Kuvio 2: 40-vuotiaan 150 € kuukausittaisen sijoituksen tuotto eläkeikään mennessä.	38
Kuvio 3: 30-vuotiaan 100 € kuukausittaisen sijoituksen tuotto eläkeikään mennessä	40
Kuvio 4: 40-vuotiaan 150 € kuukausittaisen sijoituksen tuotto eläkeikään mennessä	41